Leto LXXII, št. 144 Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr bar bezahlt. Preis - Cena L 1

Uredništvo, uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001—4004. Mesečna naročnina 22 lir, za inozemstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.656 za naročnine in 10.394 za inserate. — Izključna zastopstva za oglase iz Italije in inozemstva: SPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEC

JUNIJ - 1944
25
NEDELJA

Erbittertes Ringen vor Cherbourg

Küstenbatterien zersprengten östlich der Orne-Mündung feindlichen Landungsverband — Bei Tag und Nacht wuchtige Feuerschläge auf London — Abwehrschlacht tobt im mittleren Frontabschnitt der Ostfront mit steigender Heftigkeit

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 24. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Örtliche Vorstösse des Feindes im Brückenkopf der Normandie scheiterten. Gefangene wurden eingebracht.

An der Landfront der Festung Cherbourg kam es gestern an verschiedenen Stellen zu erbitterten Nahkämpfen, die sich auch in der Nacht fortsetzten. In den Nachmittagsstunden gelang es dem Feind, einige unserer Stützpunkte zu nehmen und weiter gegen die Festung vorzudringen. Im Rükken des Gegners kämpfen noch zahlreiche Widerstandsnester zäh und verbissen. In anderen Abschnitten wurden feindliche Angriffsspitzen im zusammengefassten Feuer zerschlagen.

Östlich der Orne-Mündung zersprengten unsere Küstenbatterien trotz starken Beschusses durch schwere Schiffsartillerie einen feindlichen Landungsverband und schossen mehrere Transporter und Frachter in Brand.

Seestreitkräfte versenkten vor der Invasionsfront ein vollbeladenes Landungsschiff von 3000 BRT und einen Zerstörer.

Bei der Insel Jersey versenkten Sicherungsfahrzeuge eines Nachschubgeleits aus einem angreifenden Verband britischer Schnellboote zwei Boote und beschädigten ein drittes so schwer, dass mit seinem Untergang zu rechnen ist. Alle übrigen feindlichen Boote wurden beschädigt. Ein eigenes Minensuchboot und ein kleines Transportfahrzeug gingen verloren.

Die Luftwaffe erzielte in der Nacht Treffer auf mehreren Handelsschiffen.

Über dem Landekopf und den besetzten Westgebieten wurden 40 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Das Störungsfeuer auf London wurde bei Tag und Nacht mit wuchtigen Feuerschlägen fortgesetzt.

In Italien wurde im Raum nördlich Grosseto auch gestern schwer gekämpft. Unter starker Massierung seiner Kräfte konnte der Feind dort in unsere Stellungen einbrechen. Durch sofort einsetzende Gegenangriffe wurde die Front wieder geschlossen. An der übrigen Front wurden zahlreiche feindliche Aufklärungsvorstösse blutig abgewiesen.

Bei den schweren Abwehrkämpfen der letzten Tage haben sich die unter Führung des Generals der Panzertruppen, Herr, stehenden Divisionen des Heeres und der Luftwaffe, besonders das Grenadier-Regiment 145 unter Oberst Kühl, hervorragend bewährt.

Im Golf von Genua versenkten Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine ein angreifendes britisches Torpedo-Schnellboot und beschädigten drei weitere schwer.

An der südlichen Ostfront scheiterten alle Vorstösse der Bolschewisten. Erneute Bereitstellungen wurden zerschlagen.

Im mittleren Frontabschnitt nahm der sowjetische Grossangriff an Wucht zu und dehnte sich auf weitere Abschnitte aus. Während zwischen dem Pripjet und Tschaussy alle Angriffe erfolglos blieben, gelang es starken feindlichen Infanterie- und Panzerkräften östlich Mogilew, beiderseits der Smolensker Rollbahn und beiderseits Witebsk in unsere vordersten Stellungen einzubrechen. Die Abwehrschlacht geht hier mit steigender Heftigkeit weiter. Die Bolschewisten verloren gestern im Mittelabschnitt der Ostfront 73 Panzer und 53 Flugzeuge.

Südöstlich Ostrow, im Raum von Pleskau u. nordwestlich Narwa scheiterten zahlreiche sowjetische Angriffe.

Die Marinebatterie Tytters versenkte im Finnischen Meerbusen drei sowjetische Räumfahrzeuge.

Bei Angriffen eines nordamer. Bomberverbandes auf serbisches und rumänisches Gebiet wurden Wohnviertel der Städte Giurgiu und Ploesti getroffen. Deutsche, rumänische u. bulgarische Luftverteidigungskräfte vernichteten 18 feindliche Flugzeuge.

Einzelne britische Flugzeuge warfen in der letzten Nacht Bomben auf Bremen.

Deutsche Kampfflugzeuge griffen Ziele in Südostengland an.

Ogorčeni boji pred Cherbourgom

Obalne baterije so razpršile vzhodno od izliva reke Orne sovražnikov izkrcevalni oddelek — Podnevi in ponoči silen motilni ogenj na London Na srednjem odseku vzhodnega bojišča divja z naraščajočo silovitostjo obrambna bitka

Führerjev glavni stan, 24. junija DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Krajevni sovražni sunki so se izjalovili na normanskem predmostju. Dovedeni so bili številni ujetniki.

Na kopenskem bojišču trdnjave Cherbourg je prišlo včeraj na več mestih do ogorčenih bojev iz bližine, ki so se nadaljevali tudi ponoči. V popoldanskih urah je uspelo sovražniku, da je zavzel nekaj naših oporišč ter prodrl dalje proti trdnjavi. Za hrbtom nasprotnika se bore še ogorčeno in žilavo številna odporna gnezda. Na ostalih odsekih so bile razbite sovražne napadalne osti v osredotočenem ognju.

Vzhodno od izliva reke Orne so razbile naše obalne baterije kljub močnemu obstreljevaju težkega ladijskega topništva nek sovražni izkrcevalni oddelek ter zažgale več prevoznih in tovornih ladij.

Pomorske bojne sile so potopile pred invazijskim bojiščem neko polno natovorjeno izkrcevalno ladjo s 3000 tonami in nek rušilec.

Pri otoku Jersey so potopile zaščitne ladje oskrbovalne spremljave iz napadajočega oddelka britanskih hitrih bojnih čolnov dva čolna ter tretjega tako težko poškodovale, da je računati z njegovo potopitvijo. Vsi nadaljnji sovražni čolni so bili poškodovani. Izgubili smo nek iskalec min ter malo prevozno ladjo.

Letalstvo je zadelo v noči z bombami več trgovskih ladij.

Nad predmostjem ter nad zasedenimi zapadnimi ozemlji je bilo sestreljenih 40 sovražnikovih letal.

Podnevi in ponoči se je nadaljeval silen motilni ogenj na London.

V Italiji so bili tudi včeraj na področju severno od Grosseta težki boji. Zaradi močnega kopičenja sil se je tu sovražniku posrečilo vdreti v naše postojanke. S takojšnjimi protinapadi je bilo bojišče zopet izravnano. Na ostalem bojišču so bili krvavo odbiti številni sovražni izvidniški sunki.

Pri težkih obrambnih bojih poslednjih dni so se posebno izkazale divizije vojske in letalstva pod vodstvom generala oklepnih čet, Herra, posebno grenadirski polk 145. pod vodstvom polkovnika Kühla.

V Genovskem zalivu so potopile zaščitne ladje vojne mornarice napadajoči britanski torpedni hitri bojni čoln ter težko poškodovale tri nadaljnje.

Na južnem delu vzhodnega bojišča so se izjalovili vsi boljševiški sunki. Razbili smo nove sovražne postojanke.

Na srednjem odseku bojišča se je povečal sovjetski velenapad ter se razširil na nadaljnje odseke. Medtem, ko so bili vsi napadi med Pripjetom ter Čausijem brezuspešni, se je posrečilo močnim sovražnim pehotnim in oklepniškim silam vzhodno od Mogileva, na obeh straneh smolenske avtomobilske ceste ter na obeh straneh Vitebska prodreti v naše prednje postojanke. Tu se z naraščojočo silovitostjo nadaljuje obrambna bitka. Boljševiki so izgubili včeraj na srednjem odseku vzhodnega bojišča 73 oklepnikov in 53 letal.

Jugovzhodno od Ostrove, na področju Pleskave ter severnozapadno od Narve so se izjalovili številni sovjetski napadi.

Mornariška baterija Tytters je potopila v Finskem zalivu tri sovjetske čistilce min.

Pri napadih nekega severnoameriškega bombnišega oddelka na srbsko in romunsko ozemlje so bili zadeti stanovanjski okraji mest Giurgiu in Ploesti. Nemške, romunske in bolgarske zračne obrambne sile so uničile 18 sovražnikovih letal.

Posamezna britanska letala so odvrgla v pretekli noči bombe na Bremen.

Nemška bojna letala so napadla cilje v jugovzhodni Angliji.

Cherbourg v hudem boju

Napad Amerikancev proti obroču trdnjave — Velike sovražne izgube

(PK.) 24. junija Potem, ko so dosegli prvi oddelki severnoameriških oklepnikov zapadno obalo polotoka Cotentin, mora vzdržati obalno področje Cherbourga vso težo sovražnih napadov, ki se vale na mesto in utrdbo.

Končno misli sovražnik, da je prišel čas, da napade kraj, katerega zavzetje je važnega pomena za ves potek invazije. Prvotni načrt invazije je predvideval odrez polotoka že drugega dne invazije ter padec trdnjave Cherbourg s pristaniščem že v prvem tednu bojev v zavezniške roke.

Mogočni odporni duh in udarna sila nemških divizij, ki so branile polotok priti premočnemu navalu Amerikancev, sta pripomogli do tega, da so Amerikanci šele 14 dni po pričetku invazije dosegli obalo ter pričeli z napadom na Cherbourg. V hudih bojih se sovražnikom, ki je zaman poizkušal s prebijalnim poizkusom prebiti nemške vrste, ki so se po povelju umikale na nove položaje, so nemške čete v miru in redu zasedle nove določene bojne črte. Amerikanci so obkolili mesto in pomorsko trdnjavo ter so uredili odporna gnezda in oporišča.

Štiri dni po tem, ko so dosegli zapadno obalo in po pregrupaciji sil, ki so utrpele pri Valogneju in Montebourgu hude krvne izgube, je pričel prvi napadalni val na zunanje okraje utrdbe. Tukaj so morali severnoameriške pehotne edirice in oddelki oklepnikov ugotoviti, da bo borba jako trda. Zopet stoje žilavi in uspešni branilci Montebourga na svojih mestih in kljubujejo, kakor v prejšnjih bojih vsem sovražnim napadom, ki zadevajo ob granitne vrste.

V četrtek zjutraj je pričel sovražnik tudi z morske strani obstreljevati z ladijskimi topovi vse trdnjavsko ozemlje. Ob lepem, večinoma sončnem vremenu podpira tudi sovražnikovo letalstvo z bombniki in lovskimi bombniki napade s suhega. Vse področje bobni od udarcev sovražnikovih, kakor tudi lastnih topov, ki sipajo smrt med vrste neprijateljske pehote, ki hoče prodreti v trdnjavo.

Vse sile v Cherbourgu so osredotočene za obrambo trdnjave. Razvili so se izredno hudi boji. Pri nekem kraju je borba za letališče. Čuječnost posadke je preprečila presenetljiv napad Severnoamerikancev. Vdor je bil v urnem protinapadu odbit pod najtežjimi izgubami za sovražnika.

Sovražnika, ki je vdrl, so nemški vojaki odbili ali pa so napadajoče oklepnike razbili z osredotočenim ognjem baterij.

Vsaka ped zemlje je stala Severnoamerikance v bojih pri Montebourgu visoke izgube. Toda Mongommery goni divizije svojih ameriških zaveznikov vedno znova v napad, ker nujno potrebuje pristanišče Cherbourg za svoje preskrbovalno mornarico. Za ta cilj žrtvuje brezobzirno Severnoamerikance.

Nemški pešci morajo v svojih odpornih gnezdih in poljskih postojankah mnogo vzdržati. Uspelo pa jim je, da so številne napade v zadnjih urah zaustavili ter se uveljavili z orožjem za borbo proti oklepnikom iz bližine, ko so uničili mnoge najtežje severnoameriške oklepnike. V teku zadnjih bojev so izgubili Severnoamerikanci 9 težkih oklepnikov, 7 oklepnih izvidniških voz in številne prevozne oklepne vozove za moštvo. Pri teh uspehih je soudeleženo tudi trdnjavsko topništvo, ki obstreljuje z uničujočim dejstvom pripravljalne položaje oklepnikov in zbiranje sovražnika.

Silni požari divjajo v Londonu naprej

Vojni poročevalec Wolfgang Kuechler piše: Letalci se borijo proti zapornim balonom, proti ogromnemu ognju, ki bruha iz protiletalskih topov ter proti številnim britanskim nočnim lovcem. Ogromen obrambni aparat z 10.000 ljudmi prične delovati, če letajo visoko nad britanskim glavnim mestom nemški nočni izvidniki.

Toda nemški izvidniki so bili noč za nočjo nad Londonom, vkljub povečani sovražni obrambi, ki ni naperjena samo proti novim nemškim izstrelkom, temveč tudi proti letalcem, ki opazujejo učinek novega nemškega orožja ter o tem poročajo nemškemu vodstvu ter nemškemu narodu. Ko so nekoč britanski nočni lovci napadli nek nemški izvidnik ter ga zaradi izredne premoči prisilili k umiku, je že priletelo na nekem drugem mestu nad predel britanskega glavnega mesta neko drugo nemško letalo, ugotovilo učinek novega nemškega orožja ter s tem dobro dovršilo svojo nalogo.

Nek nemški izvidnik, ki je opazoval ogromne požare v Londonu, potem ko so prej dolge ure padali na angleško glavno mesto težki nemški izstrelki, je izjavil: »Moral bi biti slikar, da bi lahko točno podal uničenje, kakršno sem videl v Londonu in da bi lahko naslikal veliko rumeno-rdeče morje, ki je valovilo pod menoj.«

Nemški letalci, ki jim pa opazovanje često ovirajo goste megle, imajo vtis, kakor da bi se nahajali na neki razsvetljeni plošči, ki jo razsvetljujejo od spodaj. Tudi skozi goste oblake po več tisoč metrov so bili vidni ogromni požari, ki so se večali z vsakim novim padcem nemških bomb. Nemški težki izstrelki povzročajo v Londonu vedno več ogromnih požarov. Iz vseh delov mesta se dvigajo ogromni ognjeni zublji. V to grozno sliko, ki spreminja noč v dan, se mešajo bliski eksplodirajočih nemških izstrelkov ter plameni neštetih protiletalskih topov, ki zastonj skušajo z grozovitim zapornim ognjem ustvariti obrambni zid pred nemškimi izstrelki.

Iz poročila nekega nemškega izvidnika, ki je bil v pretekli noči nad Londonom in ki je še nad Rouenom, torej več kot 200 km od britanskega glavnega mesta, skozi goste oblake videl odsev gorečega Londona, je razvidno, kako strašen je učinek nemških novih izstrelkov in kako veliko je razdejanje v Londonu. Drugi nemški opazovalci poročajo, da povzroča predvsem dim iz gorečega mesta debele oblake, ki otežujejo pogled na mesto. Vsi nemški izvidniki stalno poročajo, da še nikdar niso videli tako ogromnih požarov in da mora biti učinek novega nemškega orožja izreden.

Pariz 23. 6 Pariško časopisje se vedno bolj zanima za potek bojev na invazijskem bojišču ter z zadovoljstvom ugotavlja, da se nahajata London in južna Anglija že 160 ur pod ognjem novega nemškega orožja. List »Aujourd-hui« piše, da se imamo zahvaliti nemškemu orožju, da ne ostanejo nekaznovani zločini zračnih gangsterjev. V listu »Oeuvre« piše Marcel Deat, da si je Eisenhower pač drugače predstavljal razvoj položaja.

Za posredovanje sv. očeta

Ženeva, 24. junija. V tukajšnjih političnih krogih se posveča velika pozornost ugotovitvi, da je po pisanju časopisa »Observer« sedaj zahteval Cummings v dnevniku »News Chronicle«, da zavzame sv. oče svoje stališče proti novemu nemškemu orožju. Cummings je označil novo nemško orožje kot eno »najbolj pošastnih iznajdb«, ki je izzvalo strah vseh Angležev, ki so prišli doslej z njim v dotiko. Cummings je dejal, da se ne sme tajiti, da obdaja to orožje »element tajnosti«, katerega moralno dejstvo je ogromno. Nadalje pravi, da se morajo Angleži navaditi na bombardiranje in da je pač potreba zahtevati malo več potrpljenja od »že dolgo zelo trpečih angleških državljanov.«

V tej zvezi opominjajo politični krogi na obsodbo zavezniških bombniških napadov na evropsko civilno prebivalstvo, ki jo je sv. oče v zadnjem govoru izrekel in istočasno menijo, da imajo evropski narodi, ne pa Angleži pravico, da zaprosijo sv. Očeta za moralno presojo o zračnih napadih na mesta in civilno prebivalstvo.

Ramo ob rami z Nemci do končne zmage

Stališče estonskega naroda v boju proti boljševizmu

Reval 24. junija. Ob tretji obletnici vojne proti boljševizmu je govoril estonski državni ravnatelj dr. Maee, ki je izjavil med drugim naslednje:

»Vsak Estonec ve, da se mora v tej vojni boriti ramo ob rami z Nemci, dokler ne bo dosežena zmaga nad boljševizmom. Estonska je bila stoletja predstraža Evrope v borbi proti Vzhodu. To pa je mogla biti le iz tega razloga, ker se je pridružila zapadnemu kulturnemu svetu. Ta pripadnost k evropskemu kulturnemu krogu jo je naredila močno in pripomogla k temu, da so propadli vsi poskusi uničevanja Estoncev.

Pred nekaj dnevi sem z veseljem čital neko poročilo boljševiškega agenta, ki je padlo v naše roke. Naloga tega agenta je bila, da poroča o razpoloženju na Estonskem. Ta agent je poročal:

Estonska inteligenca je vseskozi protiboljševiška. Tudi med delavstvom je nemogoče najti pristašev in med kmeti je stanje isto. Estonska ne nudi boljševizmu ugodnih tal in zaradi tega je treba ves estonski narod uničiti. Dr. Maee je končal svoj govor z izjavo večnega tovarištva z Nemčijo, tako na bojnem kakor tudi na delovnem polju.«

—II— Pregled vojnega položaja

Berlin, 24. junija. Veliki napad na trdnjavo **Cherbourg** z zemlje se je pričel. Boji so v polnem teku in zavezniki se jih udeležujejo z uporabo najtežjega orožja, kakor tudi sodelovanjem mnogoštevilnega letalstva.

Govornik vrhovnega poveljstva oborožene sile je poudaril danes v razlagah k položaju pri Cherbourgu, da bi bilo zavzetje mesta in pristanišča za zaveznike optičen uspeh, katerega pomena pa za propagando zaveznikov nikakor ne smemo podcenjevati. Vojaško gledano bi pomenil padec Cherbourga taktičen uspeh, ker bi s tem dobili v svoje roke tudi veliko pristanišče, ki je jako prikladno za izkrcavanja. V zvezi s tem pa moramo pomisliti, da niso Nemci preveč ovirali izkrcevanja invazijskih armad in sicer na ozemlju, kjer ni nobenih velikih pristanišč. Izkrcevanje invazijskih čet bi bilo v Cherbourgu zelo olajšano, vendar je po mnenju berlinskih vojaških krogov polotok Cotentin preozek, da bi se razvil v drugo bojišče v polnem smislu besede.

Govornik vrhovnega poveljstva nemške vojske je opozoril danes na to, da je nemško vojaško vodstvo pričakovalo izkrcanje na nekem drugem mestu in da ga še pričakuje ter da zaradi tega še niso posegle v boj velike operativne rezerve, s katerimi razpolaga Nemčija.

Dosedanji potek bojev bi moral pokazati Eisenhoweru, da je bilo južno bojišče Cotentina odrezano z malopomembnim zapahom, ki ga Nemci ne bodo močno napadli. Cherbourg in polotok bi se lahko izkazala za danajsko darilo. Nemčija hoče videti invazijsko armado na kopnini. Tretjina invazijske armade je doslej pristala, nemško vodstvo si pa želi še močnejša izkrcavanja, ker bo v teku letošnjega poletja invazijska armada dokončno premagana.

Na vzhodnem bojišču

Pričakovani ruski velenapad je pričel, kakor običajno, na širokem bojišču. Sprva s sunki v moči bataljona, ki so naraščali do moči polka. Tukaj so se pokazali kot glavni odseki naslednji predeli:

1. Od **Dnjepra** južno od **Mogilova** do avtomobilske ceste v **Smolensk.**
2. Na obeh straneh **Vitebska** s težiščem pri **Sirotinu.**
3. Severno od **Sirotina** do zapadno od **Novoževa.**
4. severovzhodno od **Ostrova.**

Rusko napadalno bojišče poteka torej od Dnjepra do Ostrova čeprav je bilo do danes težišče severno od Vitebska. Doslej so bili vsi sovjetski napadi odbiti. V Berlinu računajo vsekakor z nadaljevanjem napadov in s sunki na drugih področjih.

Na **italijanskem bojišču** je nastopila neka gotova jasnost. Bojišče poteka tokole: Severno od **Grosseta,** na obeh straneh **Rocca Strada, Chiusi, Trazimensko jezero, Perugia,** južno od **Camerina, Macerata, Jadransko morje.** Nemško levo krilo so od pričetka zavezniške italijanske ofenzive prvič napadli. Veliki sunek generala Alexandra ob Tirenskem morju skuša prebiti nemško bojišče in potem zaviti proti vzhodu, tako da bi na tem odseku obkolil pomembne nemške oddelke. Boji pri **Camerinu** pa kažejo, da poteka tamkaj bojišče v smeri od zapada proti vzhodu v skoraj ravni črti. Tako torej Alexandru ni uspelo, da bi nemško vzhodno krilo prebil in odrezal.

Na **Finskem** se je položaj na bojišču nekaj izboljšal. Na karelijskem bojišču se bore Finci junaško proti sovjetski premoči. Tudi na Aunuški ožini so bili podvzeti umikalni pokreti, ki odgovarjajo položaju na karelijskem bojišču.

Vichy, Generalni tajnik francoske policije Parmentier je bil imenovan za generalnega tajnika v notranjem ministrstvu; istočasno pa je obdržal vse svoje dosedanje funkcije.

Tretja obletnica

Te dni zre vsa kulturna Evropa z veliko hvaležnostjo in z občudovanjem na nemškega vojaka in na poveljstvo nemške vojske. Nemški vojak že tri leta stoji trdno kot najmočnejši branik proti boljševiškemu barbarstvu, nemškemu vrhovnemu poveljstvu pa bo Evropa vedno vedela izreči priznanje in hvalo za to, da je pred tremi leti spoznalo največjo nevarnost, ki grozi Evropi ter se odločilo v odločilnem in skrajnem trenotku oboroženo nastopiti proti komunističnemu slepilu.

Sodobna Evropa je več ko dve desetletji lahko dodobra spoznala, kaj je komunizem in kakšni so njegovi nameni s posameznimi evropskimi narodi. Ogromna bivša carska Rusija se je po izvedbi komunistične revolucije izpremenila v strahotno ječo, kjer je postal delavec suženj, kmet brezdomen, uradnik in izobraženec pa samo številka v krutem ustroju boljševiške diktature. Iz te ječe so prihajali v Evropo od časa do časa obupni kriki trpinčenega prebivalstva, prihajala so poročila o preganjanju vere in njenih služabnikov, prihajala so poročila o izprijenosti komunističnih pravnih in socialnih ustanov in o krvavih obračunavanjih med gospodarji in pripravljalci »svetovne« revolucije.

Oboroženi spopad za novo obličje Evrope je moral pritirati do razčiščenja z vsemi zablodami in krivicami, ki so hotele strgati evropskemu človeštvu njegov pravi obraz in mu odvzeti temelje, na katerih sloni vsa duhovna zgradba evropskih narodov; kajti evropski narodi hočejo ostati zvesti krščanskim osnovam in zdravim načelom medsebojnega sožitja. Na eni strani se je utrjeval boj Evrope proti anglosaškemu bogataštvu, na drugi strani pa se je pod nemškim vodstvom zagrizla v silen boj proti moskovskim zaveznikom židovskega bogataštva.

Ob tretji obletnici vidimo, da se boj Evrope proti boljševizmu vari v trdno in globoko zavest vzajemnosti evropskih narodov. Združeni evropski narodi dobro vedo, za kaj vse jim gre v tem silnem vrtincu, ki se mora zaključiti s porazom komunizma, če hoče Evropa obveljati in se prečiščena dvigniti iz razvalin in tegob. Pri tem preveva vse združene evropske narode trdna zavest, da nikdar v nobeni krizi Evrope propasti ni mogla tista stranka, ki se je postavila v službo poslanstva Evope, ki je: zvestoba najglobljim duhovnim vrednotam in spoštovanje tistih osnov, ki varujejo in ščitijo osebno svobodo ter svobodo prepričanja.

Slovenski narod se spominja ob tej obletnici s trpečimi občutki vseh tistih žrtev, ki so na slovenski zemlji padle v boju proti komunističnemu nasilstvu in proti njegovim pomagačem. Triletna komunistična revolucija na naši zemlji je poklala čez 20.000 poštenih Slovencev in uničila milijarde slovenskega narodnega premoženja. Naš krvavi davek v boju proti komunizmu je sorazmerno izredno velik, tako velik, da nam je omajal skoraj naš obstoj. Toda v tem boju proti komunizmu je vzklilo v našem narodu samozavestno in odločno prepričanje, da nas more samo oborožen boj proti tej strahoti obvarovati na našem koščku zemlje. V tem pravičnem boju proti komunizmu so se zedinili vsi pošteni Slovenci pod vodstvom prezidenta generala Rupnika in pri tem jih navdaja vera, da komunizem nikdar ne bo krojil usode slovenskemu narodu.

Slovenci in Slovenke, pokažimo z udeležbo na velikem narodnem protikomunističnem zborovanju svojo narodno zavednost in voljo do življenja!
Na narodnem protikomunističnem zborovanju bomo dokazali, da smo v teh usodnih dneh tesno strnjeni okoli svojega ljubljenega prezidenta gen. Rupnika
Z generalom Rupnikom za narod — proti komunizmu in vsem njegovim pomagačem!

Velika medalja Ljubljane g. Jančigaju

Prezident general Rupnik je danes izročil to veliko priznanje generalnemu tajniku mesta Ljubljane

Ljubljana 24. junija.

Danes opoldne so se v Vladni palači zbrali okoli generalnega tajnika Fr. Jančigaja vsi načelniki ljubljanske mestne uprave in šefi uradov. Prezident general Rupnik je namreč sklenil odlikovati g. Frana Jančigaja na ta način, da mu izroči veliko medaljo mesta Ljubljane v znak priznanja za delo, ki ga je v zadnjih mesecih pod njegovim vodstvom opravila mestna uprava. Prezident general Rupnik je prisrčno sprejel generalnega tajnika Jančigaja in njegove sodelavce v svojem kabinetu. Odlikovanca in vse navzoče je nagovoril s sledečim nagovorom:

Nagovor g. prezidenta

Gospe in gospodje!

Povabil sem Vas za pričo, ker iz svojih izkušenj najbolj zanesljivo veste, kako je delo za mestno občino dandanes težko, z večino tudi nehvaležno in večkrat celo tvegano, saj hudi časi in izredne razmere zahtevajo zanj skrajno požrtvovalnost in tudi iznajdljivost, obenem pa vso razsodnost ter trdno odločnost, če hočemo doseči uspehe v prid prebivalstva in vojske.

Nikdo med Vami ne more tajiti in vsakdo mi bo gotovo rad pritrdil, da vse te težave najbolj občuti, hkrati pa skoraj z nadčloveško požrtvovalnostjo tudi zmaguje — moj pooblaščenec za opravljanje županskih poslov in Vaš predstojnik, gospod generalni tajnik *Franc Jančigaj*.

Velespoštovani, dragi gospod generalni tajnik! Našo Ljubljano je bilo prisiljeno napolniti podeželsko prebivalstvo, zato pa vsa Vaša skrb in prizadevanja za prebivalstvo glavnega mesta pomenijo tudi *zasluge za vso Ljubljansko pokrajino*. Toda za Vaše brezmejno vdano delo za splošne koristi našega ljudstva ste morali doživeti napad na svojo osebo, vendar pa še nadalje tvegate svoje zdravje in življenje ter darujete vse svoje moči in sile, vse svoje znanje in bogate izkušnje — javni blaginji.

Ves se žrtvujete mestni občini in svojemu bližnjemu za neutrudljiv boj s težkimi razmerami.

Najlepši zgled dajete vsem svojim podrejenim in sploh vsem javnim nameščencem, prav tako naj Vas pa posnema tudi vse prebivalstvo, kako moramo prenašati današnje čase prav vsi samo z upoštevanjem splošnih koristi.

In kakor sem začel, tako tudi zaključujem, da nikdo ne more tajiti in mi mora vsakdo pritrditi, da moj pooblaščenec za opravljanje ljubljanskih županskih poslov in Vaš predstojnik, gospod generalni tajnik *Jančigaj* več kot zasluži mojo izredno pohvalo in najtoplejšo zahvalo, zato mu pa kot vidno znamenje do skrajnosti zaslуženega mojega priznanja izročam *veliko medaljo mesta Ljubljane*.

Sprejmite in hranite, velespoštovani gospod generalni tajnik, to trajno priznanje Vaših velikih zaslug za mesto Ljubljano in Ljubljansko pokrajino z mirno zavestjo, da ste tega odličja tudi popolnoma vredni.

Generalni tajnik g. Jančigaj se je za izročeno odlikovanje zahvalil z naslednjimi besedami:

Odgovor g. Jančigaja

Visoko spoštovani g. prezident!

Najlepše se Vam zahvaljujem za odlikovanje, ki znači zaupanje sedanjemu vodstvu mestne uprave.

Ko ste me bili lansko leto počastili začasno z vodstvom občinskih poslov, sem si bil v svesti, da sem s tem stopil na pot, ki bo mnogokrat polna blata in umazanih smeti, preko katerih bo treba stopiti. Zato mi škodoželjnost in intrige, še manj pa nerazpoloženje tega ali onega prebivalca nista mogla odvrniti od objektivnosti in pravičnosti, s katero sem skušal voditi to upravo in delati v dobrobit mesta.

Vse to pa ne bi bilo dovolj, če ne bi v prvi vrsti Vi, gospod prezident, dajali poguma in vzpodbude z Vašo osebno dobroto, prijaznostjo in toploto srca, ki so me omagujočega dvigale.

Nehvaležnost bi bila tudi, če bi se ob tej priliki ne spominjali podpor in uvidevnosti nemške uprave, ki je z znano visoko kulturo upravne prakse podpirala stremljenje občine.

Končno gre vsa zahvala mestnemu nameščenstvu in uradništvu, ki je trudoljubno in pošteno vršilo svoje posle tako, da je obdržalo sloves, ki ga je svojčas deželni predsednik baron Heim izrekel o mestni upravi, da je to njegovo najboljše okrajno glavarstvo. Vestnost in marljivost mestnega uradništva sem imel priliko na uglednem mestu že opetovano povdariti, ko so se pojavili nasprotni glasovi proti njemu.

Visoko spoštovani gospod predsednik! Vaše naklonjenosti in pomoči prosim še v naprej tako, da bo postala Ljubljana, ki je tudi moje rojstno mesto, v vsakem oziru ponos pokrajine in bomo z njo zadovoljni tako mi sami kakor Vi.

Po izrečenih čestitkah g. Jančigaju se je g. prezident general Rupnik z vsakim načelnikom in šefom urada prisrčno razgovoril o delu in potrebah mestne uprave.

~ ~ ~

Velika medalja mesta Ljubljane počiva na belem žametu v veliki šatulji, prevlečeni s temnomodrim usnjem. Na sprednji strani medalje s premerom dobrih 15 cm je relief sv. Jurija z vrezanim napisom PATRONUS CIVITATIS LABACENSIS — patron ljubljanske občine. Sv. Jurija je po podobnih delih javnosti že znani mestni arhitekt ing. **Boris Kobe** narisal po freski slikarja **Janeza iz Ljubljane**, umetnostni zgodovinar univ. prof. dr. **France Stele** je pa ugotovil, da je ta freska našega najboljšega starega freskanta v cerkvi sv. Nikolaja na Visokem pod Kureščkom slikana leta 1443. Po ing. arh. Kobetovi risbi je medaljo modeliral akad. kipar **Božidar Pengov** ter ohranil starinski slog.

Na drugi strani medalje je vrezan napis: **V najtežjih časih — za opravljanje županskih poslov — glavnega mesta Ljubljanske pokrajine — pooblaščenemu generalnemu tajniku Francu Jančigaju — prezident div. general Leon Rupnik. — MCMXLIV.**

Berlin: »Finske ne pustimo na cedilu!«

Berlin 23. 6. Zastopnik nemškega zunanjega ministrstva je danes ponovno govoril o političnem položaju, ki je nastal zaradi sovjetske ofenzive proti Finski. Sporočil je neko senzacionalno poročilo lista »Aftonbladet«, ki pravi, da so Sovjeti že izdelali mirovne pogoje za Fince. V teh pogojih zahtevajo Sovjeti predvsem mejo iz leta 1940., nadalje neomejeno pravico pohoda sovjetskih čet skozi Finsko zaradi bojevanja z Nemčijo ter končno letalska oporišča v Finski ter oporišča na Aalandskih otokih. Politično pa mora Finska prekiniti svoje zveze s severnimi državami ter poglobiti svoje zveze s Sovjetsko zvezo.

S tem v zvezi je omenil zastopnik nemškega zunanjega ministrstva, da je iz teh pogojev razvidno, da hočejo Sovjeti Finsko vojaško zasesti. Sovjetska ofenziva, ki se je pravkar pričela na srednjem odseku vzhodnega bojišča, dokazuje, da hočejo Sovjeti napasti Nemčijo na nekem drugem mestu in ne na Finskem. Nadalje opozarjajo v nemškem zunanjem ministrstvu na nek članek v časopisu »Pravda«, v katerem so odgovorili na Willkijev govor in izjavili, da sta poljeko in finsko vprašanje izključna zadeva Moskve. Tudi sprememba ustave Sovjetske zveze dokazuje, kakšne načrte ima Moskva s Finsko.

Finsko vprašanje ne smemo obravnavati osamljeno. Sovjetske zahteve po oporiščih se ne omejujejo le na Finsko. Finska bi naj bila le prva žrtev v sovjetskem pritisku proti zahodu. Že v Teheranu so Sovjetom priznali, da bo pripadala Finska v njihovo vplivnostno področje.

Nemčija pa ne smatra nadaljnjega razvoja kot neko finsko-sovjetsko zadevo, marveč kot splošno evropsko stvar, ki Nemčijo močno zanima. Finske ne bomo pustili na cedilu. Že sedaj se bore na finskem bojišču nemške zračne in pomorske sile.

Berlin 23. 6. Diplomatski dopisnik DNB-ja, Siegfried Horn piše: Finski problem obravnavajo na nasprotni strani, kot da bi bila že izvršena popolna rešitev tega vprašanja, ali pa da bi bila vsaj neposredno že pred koncem. Mi že zaradi tega ne razpravljamo o verjetnosti takih domnevanj, ker so grajene na domnevah, da gre pri tem za ultimativne zahteve Moskve, kakor je to danes poročal list »Aftonbladet«.

Helsinki 23. 6. Finsko časopisje piše danes predvsem o proslavi godu sv. Janeza, ki je največji praznik v poletju. Kljub hudim časom praznuje ves finski narod ta veliki praznik. List »Helsinginisanomat« piše, le z brezpogojno pripravljenostjo žrtvovanja ter z naporom vseh sil bomo premagali težkoče, ki se nam zde trenutno nepremagljive.

Helsinki 23. 6. Kakor poroča finsko vojno poročilo, so bili naperjeni boljševiški napadi na Karelijski ožini proti ozemlju severovzhodno od **Viipurija**, kjer so se včeraj bili ogorčeni boji. S podporo močnega topniškega ognja ter z močnimi napadi je dosegel sovražnik dva manjša prodora, ki pa sta bila zajezena. Na ostalih mestih so bili odvrnjeni sovražni napadi. Tudi na Aunuški ožini je nadaljeval sovražnik s svojimi napadi vzhodno od Lotinanpelte. Finci so izpraznili predmostje južno od Syvaerija ter opustili mesto Potentso.

Sovražna letala nad Bolgarijo

Sofija, 23. 6. V petek dopoldne so preletela sovražna letala na poti v Romunijo bolgarsko ozemlje. Odvrgla so bombe na zunanje okraje mesta Ruščuk ter na druge kraje v severni Bolgariji. Prebivalstvo ni imelo izgub. V Sofiji je bil dan znak za napad. Bolgarsko protiletalsko topništvo ter letala so delovala.

Druga turška petletka

Carigrad, 23. 6. Gospodarsko ministrstvo je izdelalo načrt za nadaljnjih pet let, ki naj služi predvsem industrializaciji dežele. Prva petletka pa ni mogla biti točno dovršena, ker jo je ovirala vojna.

Vichy. Vladajoča monaška kneginja se je odpovedala prestolu v korist svojega sina princa Rainerja.

SPORT

Nekaj nogometnega sporeda za danes

Na današnjo nedeljo ne bo v Ljubljani kakšnih večjih športnih prireditev, pa tudi brez njih ne bomo ostali. Tokrat bo nekaj nogometnih tekem na igrišču Mladike na Kodeljevem. Dopoldne ob pol 11 bosta odigrali mladinski moštvi Mladike in Iztoka prijateljsko nogometno tekmo. Popoldne ob 16 bo mladinsko moštvo Viča odigralo prijateljsko tekmo s prav takšnim moštvom Mladike. Ob 17 bosta nastopili v glavni tekmi moštvo Iztoka in Viča, uro in pol pozneje pa še juniorji Mladike proti juniorjem Iztoka. — Seveda, tekme ne bodo velikega formata, to tudi v danih razmerah zahtevati ne moremo, nekaj domačega nogometa bo pa le. **Vse tekme veljajo kot trening tekme!** Prijatelje nogometa pa kljub temu vabimo, da pridejo na Kodeljevo, pridejo pogledat posebno naš mladi nogometni naraščaj. Posebej opozarjamo na tekmo Vič : Iztok, saj posebno prvih že dolgo nismo videli na zelenem polju. **Vse tekme bodo le tedaj, če ne bo deževalo!**

ŠD Iztok: Opozarjam naj bodo igralci za vsa moštva, ki danes igrajo na igrišču Mladike **točno** pol ure pred napovedanimi tekmami na igrišču. — Načelnik.

Dan finske zastave

Helsinki, 24. junija. Današnjemu dnevu finske zastave posveča dnevnik »Ajan Suunta« svoj uvodni članek. »Le oni narod bo obstojal v zgodovini, ki bo imel močno voljo do boja. Ni le trda in neizprosna, temveč tudi ponosna usoda sedanje generacije, da obdrži finsko zastavo visoko in brez madeža v enodušni odločnosti in odgovornosti za bodočnost naroda.«

Protiboljševiške manifestacije v Beogradu

Zborovanja pod geslom: »Smrt boljševizmu«

Beograd, 23. junija. Srbska prestolnica je bila včeraj ob priliki tretje obletnice pričetka vojne na vzhodu vsa v znaku protikomunističnega boja. Časopisje ter radijske postaje so oznanjale odločnost narodne Srbije, da se bo z vsemi sredstvi in silami bojevala proti komunistični nevarnosti. V beograjski stolnici se je brala služba božja za žrtve komunističnega terorja ter za junake, ki so padli v boju proti komunističnim drhalim. Službi božji je prisostvoval tudi ministrski predsednik armijski general Nedič. Nadalje se je v četrtek začela tudi razstava, ki prikazuje boj srbskih prostovoljcev ter grozovitosti boljševiških drhali v Črni gori.

Beograd, 23. junija. Ob obletnici pričetka vojne proti boljševizmu je govoril v beograjskem radiju v imenu srbske vlade prosvetni minister Jonič. Med drugim je izjavil, da se evropski narodi zavedajo rdeče nevarnosti ter pomena gigantskega boja, ki ga vodi Velika Nemčija proti Sovjetski zvezi. Tudi srbski narod razume pravi smisel tega boja ter se bojuje zaradi tega proti boljševiškemu predstavniku na Balkanu Josipu Brozu-Titu kot simbolu vse nesreče. Ta boj ni lahek, toda vsi Srbi se bore danes kot en mož za svoje narodne ideale.

Za ministrom so govorili še nek duhovnik, nek kmet, nek delavec, nek obrtnik ter nek univerzitetni docent. Vsi govorniki so izjavili, da je boljševizem največja nevarnost za obstoj srbskega naroda.

Beograd. Ob obletnici vstopa Sovjetske zveze v vojno, dne 22. junija so nele v Beogradu temveč tudi v drugih večjih ter manjših krajih v Srbiji na velikih protikomunističnih zborovanjih izjavljali pripravljenost srbskega naroda boriti se do končne zmage proti boljševizmu. Povsod so bila velika zborovanja, ki so se vršila pod geslom »smrt boljševizmu«. Mimohodu oddelkov srbske državne straže ter prostovoljcev pred ministrskim predsednikom Nedičem, je prisostvovala velika množica ljudi, ki je viharno vzklikala armijskemu generalu Nediču ter ga pozdravljala kot rešitelja Srbije.

Bukarešta, 23. junija. Ob tretji obletnici vstopa Romunije v vojno poudarjajo časopisi pripravljenost romunskega naroda boriti se proti boljševizmu do končne zmage.

Kovno, 23. junija. V Litvi so ustanovili združenje oškodovancev, ki so trpeli zaradi boljševiškega terorja. V njem so združeni člani onih družin, ki so jim boljševiki ubili ali odpeljali svojce, vsi bivši politični jetniki sovjetske vlade ter nadalje vsi litvanski možje in žene, ki so bili oškodovani posredno ali neposredno v času sovjetskega gospodstva v Litvi.

Stalinov govor

Berlin, 23. junija. Nemško zunanje ministrstvo objavlja izjave treh ujetih višjih sovjetskih častnikov o Stalinovem govoru, ki ga je imel na nekem banketu ob priliki letnega zaključka vojne akademije rdeče armade dne 5. junija leta 1941. Po govoru predsedujočega generala, ki je dvignil svoj kozarec na miroljubnost Sovjetske zveze, je govoril Stalin, ki je podal povsem nasprotne izjave. Stalin je izjavil, da zahteva politični razvoj, da mora sedaj Sovjetska zveza razširiti svoje meje in da mora dejansko sodelovati v evropskih zadevah. V najkrajšem času bo najbrže potreba postaviti na preizkušnjo ta letnik mladih častnikov. Stalin je končal svoj govor z besedami: »Naj živi dejavna vojna politika Sovjetske zveze!«

Protest francoskih škofov proti anglosaškemu terorju

Pariz, 24. junija. Veliko število žrtev, ki ga je povzročilo bombniško strahovanje angloameriških letalskil sil med francoskim prebivalstvom, je izzvalo ogorčene proteste marseillskega škofa msgr. Dele proti zračnemu strahovanju V pastirskem pismu piše ta dostojanstvenik:

»Človeška vest se dviguje proti sličnim umorom. In krščanska vest se upira proti omalovaževanju osnovnih temeljnih naukov civilizacije, katere baje branijo napadalci. Kri, prelita v teh napadih kliče do neba in zahteva maščevanje.«

S slično ostrimi besedami je napadel tudi angoulemski škof, msgr. Megnin, barbarske vojne metode zapadnih zaveznikov Moskve. Ob priliki pogreba 120 žrtev, ki jih je zahteval angloameriški zračni napad na Angoulemeo, je dejal škof v posebnem govoru: »Obračam se odločno od vseh tistih sil, ki povzročajo take zločine. Sramota naj zadene te može! Njihovih dejanj ne bo mogel nihče nikoli opravičiti niti oprostiti, niti božja pravičnost.«

Vichy. Pri angloameriškem bombnem napadu na okrožje Seine v četrtek zvečer je prišlo ob življenje 95 oseb, 136 jih je bilo pa ranjenih, priobčuje uradna objava. Istočasno sporočajo, da so angloameriška letala s strojnicami napadla dva voza s pohištvom v Compiegneju ter pri tem ubile 3 osebe.

Boji v Italiji

Berlin, 23. 6. Mednarodni poročevalski urad poroča o bojih v Italiji:

Potem ko so premestili svoje čete in dovedli nove oddelke oklepnikov, nadaljujejo Angloamerikanci s svojimi močnimi napadi na široki bojni črti med Tirenskim morjem ter področjem severno od Perugie. Po večurni topniški predpripravi so prodrli iz ozemlja severno od Grosseta proti nemškim zapornim postojankam. Tudi na obeh straneh Trasimenskega jezera ter severno od Perugie je prišlo do hudih bojev, pri katerih so se morale nemške predne zaščitnice na nekaterih mestih umakniti na glavno bojno črto. Nameravani prodor Angloamerikancev se je ponovno ponesrečil z najtežjimi izgubami za sovražnika.

Rooseveltova krivda za vojno z Japonsko

Tokio 24. junija. K izjavi britanskega ministra za proizvodnjo Oliverja Lyttletona na nekem banketu severnoameriške trgovske zbornice v Londonu, da je Amerika izzvala Japonsko v vojno, pripominja Siji Hasegava, šef zunanjega oddelka poročevalske agencije »Domei« med drugim naslednje:

Nikakor ni nič čudnega, če je severnoameriško časopisje začudeno in pretreseno, ono časopisje, ki je udeleženo pri ponarejanju zgodovinskih dejstev, ki jih izvršuje na povelje ameriških mogotcev. Lyttleton je trgovec, ki si je priboril ministrski stolček, in ne poklicni diplomat. Že večkrat je s svojimi prostodušnimi in odkritosrčnimi izjavami spravil angleško vlado v zadrego.

Japonska akcija v Mandžuriji in na Kitajskem nima nobene zveze z varnostjo Združenih držav, morda le v primeru, če hočejo Združene države obvladati ves svet. Z zakonom proti japonskemu vseljevanju v letu 1925. je pričela Amerika s svojimi sovražnostmi proti Japonski.

Vzroki za sedanjo vojno so dobro znani, pripominja Hasegav, in ni potrebno, da jih ponavljamo. Če sedaj žrtvujejo ameriški vojaki v Pacifiku svoje življenje, potem je prišlo do tega zato, ker so Združene države Japonsko do skrajnosti izzivale. Taka je resnica, ki jo je britanski minister sam povedal.

Tudi šef informacijskega oddelka japonskega zunanjega ministrstva Okazaki je komentiral v nekem intervjuvu izjavo britanskega ministrstva za proizvodnjo.

»Ta izjava,« tako je izvajal, »je omembe vredna, ker jo je izustil eden angloameriških vodij, ki so si vedno prizadevali, da bi pravi vzrok vojne proti veliki vzhodni Aziji prikrili z lažno propagando. Dalje je omembe vredna ugotovitev, da se razpravlja ne le v Angliji, temveč tudi v Združenih državah o ameriškem izzivanju.«

Lyttletonova razkritja

Berlin, 23. 6. Izjave, ki jih je dal minister Lyttelton v ameriški trgovinski zbornici v Londonu, so povzročile precejšen odmev berlinskih političnih krogih. On je kratkomalo ugotovil, da je Amerika izzivala Japonsko ter da nosi zato krivdo te vojne. V neki nadaljnji izjavi v spodnji zbornici je skušal Lyttelton zabrisati vtis svojih razkritij.

V Berlinu so prepričani, da je moral Lyttelton popraviti svoje izjave na izrecen oster protest Združenih držav, posebno, ker se je medtem doznalo, da je podal državni tajnik Hull neko temu primerno izjavo ter da se je Roosevelt z neko poslanico osebno obrnil na Churchilla. Vendar poudarjajo v Berlinu, da vsi ti poizkusi nikakor ne morejo izbrisati dejstva, da se je Amerika že leta pripravljala na vojno z Japonsko. To dejstvo potrjuje tudi neka ugotovitev lista »United Presse«, ki piše, da so bili že dve leti pred vstopom Amerike v vojno, torej že v jeseni leta 1939 izgotovljeni načrti za napad na Japonsko in to z nekimi posebno velikimi bombniki, ki jih sedaj uporabljajo.

List »Berliner Presse« podčrtava v kratkih komentarjih politični pomen dejstev, ki jih je razkril Lyttelton in ki jih je še podčrtal časopis »United Presse«. List pri tem pripominja, da je v jeseni leta 1939 Roosevelt stalno kazal neko navidezno voljo za sporazum z Japonsko in da je še neposredno pred nameravanim napadom na Japonsko, torej v jeseni leta 1941, malo pred napadom na Pearl Harbour, pošiljal Japoncem tako zvane »ponudbe Japonski«. List zaključuje: »Sedaj so nam stvari povsem jasne.«

Kmetje, prevzemite pujske

Največ težav pri prehrani našega ljudstva, predvsem malih ljudi in meščanov, je in bo tudi v bodoče s preskrbo potrebnih maščob. Zato je naša dolžnost, zlasti dolžnost tistih kmetov, ki posledic vojne še niso toliko občutili, da olajšajo skrb za našo lastno prehrano predvsem glede preskrbe z maščobami. Zato sta pokrajinska uprava in Prevod že takoj spomladi začela akcijo, da se čim večje površine posejejo z oljnimi rastlinami, sončnicami in bučami.

Druga akcija za preskrbo z maščobami je **povečana reja prašičev.** Ker je pri nas spomladi pujskov zelo primanjkovalo in so bili za tiste rejce, ki jih morajo kupovati, tudi predragi, jih je marsikdo kupil manj, kot bi jih mogel vzrediti, marsikdo pa jih še do sedaj ni mogel kupiti, dasi ima potrebno krmo. Da bi se cene domačim pujskom nekoliko znižale in s tem omogočil nakup tudi manjšim rejcem in da bi se reja prašičev povečala, so bili storjeni koraki, da v našo pokrajino uvozimo iz Nemčije 500 mladih pujskov, ki se bodo po posebni pogodbi oddali po maksimalni ceni boljšim kmetom v pitanje. Nadalje je predvideno, da se uvozi še 500 mladih pujskov, ki so namenjeni za domače potrebe tistih rejcev — kmetov, ki še sploh nimajo prašičev in so bili prizadeti po vojnih dogodkih. Od te druge pošiljke pujskov bi mogli tisti rejci, ki bi po pogodbi prevzeli več pujskov v rejo, kupiti po maksimalni ceni za svojo domačo potrebo po eno dobro plemensko svinjko za zboljšanje plemena.

Zdaj je iz Nemčije prispelo v Ljubljano že okrog 600 pujskov. Pujski so nemške požlahtnjene pasme ter so kljub dolgemu transportu prav živahni, zdravi in ješči ter v vsakem pogledu dobro blago. Tehtajo posamezno okrog 15 kg in so že tudi vsi cepljeni. Pujske bodo začeli takoj oddajati po določeni maksimalni ceni tistim kmetom v Ljubljani in v širši ljubljanski okolici, ki lahko z ozirom na svoj položaj in velikost kmetije prevzamejo še nekaj živali, da jih spitajo za naše skupne potrebe. Pogoji za pitanje so v glavnem tile:

1. Pitalec-kmet plača pujska po maksimalni ceni, ki bo predvidoma 50 lir za kg žive teže.

2. Prašiče bo treba rediti 8 mesecev, nakar jih bo Prevod v najmanjši teži po 120 kg odkupil po maksimalni ceni, ki bo določena pozneje. Maksimalna cena bo na vsak način večja kot je dosedanja. Koliko bo znašala, danes še ni mogoče ugotoviti.

3. Za pitanje prejme rejec po maksimalni ceni za vsakega prašiča po 250 kg žita za krmo ter 50 kg močnih beljakovinastih krmil. Ostalo potrebno krmo (zelenjavo, krompir, peso in korenje) bo moral preskrbeti rejec sam.

Ako bo pitalec izpolnil vse pogoje, mu bo priznanih še več ugodnosti. Za vsakega prašiča bo dobil nakaznico za nakup 10 kg svinjskega mesa po maksimalni ceni. Pri rednih dajatvah za Prevod bo teža oddanih prašičev všteta stoodstotno.

Vse morebitne spore bo dokončno reševala komisija, ki jo določi pokrajinski kmečki poverjenik.

Vsak rejec bo podpisal pogodbo; ta bo vsebovala imenovane pogoje, ki so za rejce dokaj ugodni. Poudarjamo, da bodo rejci deležni še raznih drugih ugodnosti. Tako bodo tisti rejci, ki bodo prevzeli več pujskov v pitanje, lahko po maksimalni ceni kupili — brez kake obveze — za svoje rejske potrebe še dobro plemensko svinjko za pleme. Nadalje bodo pri nabavi kmetijskih strojev in orodja, umetnih gnojil, semen itd. v bodoče prvenstveno vpoštevani vprav ti rejci.

Pričakovati smemo, da bodo kmetje brez ozira na ugodnosti prostovoljno prevzeli prašiče za pitanje, ki jih bo oddajal Prevod. Pričakujemo zlasti, da se bodo temu pozivu odzvali vsi večji posestniki, ki so za to akcijo predvsem pozvani in da se bodo takoj prijavili pri svojem kmetijskem referentu ali pa pri Prevodu zaradi prevzema pujskov. Ker gre tu za naše lastne koristi, dokažimo, da smo zreli in da se zavedamo svojih dolžnosti do naroda. To pa bomo dokazali s tem, da bodo vsi pujski, ki so določeni za pitanje, oddani še preden bo izšla naredba o obveznem prevzemu prašičev za pitanje.

Kmetijski oddelek
Pokrajinske uprave.

Slovenci! Slovenke!

Mnogo zgodovinskih dni je previhralo mimo Ljubljane, toda če pogledamo nazaj v preteklost, lahko ugotovimo, da je v zgodovini Ljubljane in slovenskega naroda bilo malo dob, ki bi bile tako razgibane in tako usodonosne kot ravno sedanja doba.

Žive priče smo velikim dogajanjem. Pred našimi očmi se rušijo države kot zgradbe iz papirja, narodi tavajo v temi in čuje se njih vriščanje kot vreščanje selilk, ki so v viharni jesenski noči izgubile pot k sončnemu jugu.

Pa ko bi vsaj bili samo priče!

V dogajanja sodobne človeške drame, te najveličastnejše in najstrašnejše vseh dram, kar jih je kdaj doživel človeški rod, je vpleten tudi slovenski narod in mi nismo samo priče tega, temveč smo tudi živo testo, ki ga gnete večni Oblikovalec!

Na to nismo bili pripravljeni in danes se nam zde dogodki kot prividi, kot slike iz težkih sanj. V igro strasti, z borbo za oblast in v ples okoli zlatih telet smo bili tako zatopljeni, da nismo opazili, da se nahajamo že v vrtincu dogodkov in da drevimo v prepad.

Pri padcu pa smo se od udarcev, pretresov in opeklin naenkrat zdramili. Narod je zakričal v silni bolečini, pretresljiv jok žena, mater in otrok nas je prisilil, da smo pogledali okoli sebe. In kaj smo videli? Videli smo, da je ves narod razpet na križ, v ozadju pa so rdeči ognji pretili, da v plamenih izgine naša domovina. Preko slovenske zemlje je stopala smrt!

Bogata je bila njena košnja! Še nekaj zamahov in košnje bi bilo konec. Slovenski narod bi bil izbrisan iz spiska živih.

Rojenice pa niso pustile, da bi slovenski narod izginil. V dneh, ki so bili najtežji, se je pojavil mož, ki nam je z glasno besedo in odločno kretnjo pokazal pot rešitve.

Počasi stopa narod na to pot rešitve

Kadar nekdo hodi po dolgi in težki poti, se od časa do časa ozre tudi nazaj. Da vidi, koliko je že prehodil, premeri svoje sile in si postavi svoj dnevni cilj.

Tudi slovenski narod bo na poti svoje rešitve napravil tak zastoj. Na velikem narodnem zborovanju 29. junija se bomo ozrli nazaj na prehojeno pot in odložili bremena, ki nas morda ovirajo pri dosegi postavljenega cilja.

Ta dan bomo pogledali, če smo odložili bremena preteklosti: strankarsko sovraštvo, samoljubno izkoriščevalstvo, častihlepnost, oblastiželjnost, klikarstvo, farizejstvo, nezaupanje in dvome v lastno silo in sploh vse, kar nam je pot oteževalo.

Ta dan se moramo oborožiti na novo z ljubeznijo, hrabrostjo in resnicoljubnostjo. Teh treh stvari na naši poti ne smemo izgubiti. Samo ljubezen lahko ves narod združi v enem cilju, samo hrabrost mu lahko da moči, da gre lahko preko vseh preprek, samo skozi resnico bo narod jasno videl svoj cilj:

da mora obstati,

da mora živeti,

da mora izpolniti svoje poslanstvo,

da mora izročila mrtvih predati bodočim rodovom v izpolnitev!

29. junija bo slovenski narod vsemu svetu zaklical:

da hoče živeti na svoji sveti slovenski zemlji,

da se hoče boriti za boljšo in lepšo bodočnost,

da le kot svoboden narod lahko izpolni vse, kar je dolžan Bogu, sebi, Evropi in vsemu človeštvu.

Zato manifestacija tega dne ni običajna manifestacija, kot smo jih že toliko imeli. To je manifestacija iz smrti vstalega naroda, ki hoče svoboden živeti v krogu ostalih prebujenih in očiščenih evropskih narodov.

Ta krik za življenjem, ta klic za svobodo mora biti tako glasan, da ga čujejo vsi, ki se jih tiče! Naša želja za delom mora biti tako vidna, da jo vidijo vsi, katerim velja naše sodelovanje! Zato ne sme biti ta dan nikogar, ki bo ostal doma v svojem zapečku!

Slovenci - Slovenke!

Danes, ko se ves svet trese od bobnenja vojne vihre in ko se bližamo odločilnim dogodkom, ki bodo krojili usodo sveta, **danes je potrebno, da slovenski narod javno manifestira svojo voljo do življenja in izrazi svojo notranjo solidarnost v stremljenju po boljši bodočnosti.**

Da pokažemo vsemu svetu, da smo Slovenci s komunizmom že krvavo obračunali, da smo iztrebili iz dna korenin našega narodnega drevesa vse, kar je bilo komunističnega, bo

na Kongresnem trgu

veliko narodno zborovanje

Slovenci smo v preteklosti že imeli mnoge shode, važne in uspele, toda to narodno zborovanje bo mnogo višje, mnogo pomembnejše, **kajti narekujejo ga koristi našega naroda, zahteva ga izredni čas, v katerem živimo.**

Slovenec! Slovenka!

Veliko narodno zborovanje naj dokaže vsemu svetu, da je slovenski narod strnjeno okrog svojega voditelja, prezidenta generala **Rupnika**, brez izjem pristopil k obnovi in zgraditvi novega življenja in da je rušilnemu besu komunistov uspešno zoperstavil svoje gradilno navdušenje.

Oči vsega našega naroda bodo ta dan uprte v belo Ljubljano, srce slovenske domovine, iz katerega bo pognala nova življenjska sila in se kot kri po žilah razmahnila tja do najmanjšega koščka slovenske zemlje.

Tvoja narodna dolžnost, Slovenec in Slovenka je, da se zborovanja udeležiš in s tem pokažeš, kako se zavedaš veličine usodnega trenutka, v katerem živi tvoj narod, da s svojo udeležbo dokažeš, da si Slovenec in da to hočeš ostati!

Podrobnosti o zborovanju samem bodo pravočasno objavljene.

Običajna protikomunistična predavanja v tednu zborovanja od 25. junija dalje zaradi priprav odpadejo!

Pripravljalni odbor.

Vrnimo se k Bogu in zemlji!

Trudno poje lokomotiva svojo enolično pesem po železni poti. Oddelek je skoraj prazen. Zaljubljena dvojica kramlja v drugem kotu ter si navzlic težkim časom zida zlate gradove o bodoči sreči.

Zagledal sem se skozi okno v pokrajino, ki je bežala vsa lepa in svatovska mimo mene. Lehe krompirja lepo v vrstah kakor vojaki pri paradi, med vrstami fižolovke kakor desetarji, ki naj zdaj pa zdaj ukažejo kretnjo. Koruzna stebelca na drugi lehi so malce manj disciplinirana in silijo iz vrste sem in tja, med njimi se kreče par marljivih kmetic, rahljajo zemljo in uničujejo plevel.

Večje lehe pa so žita. Ječmen se bohoti v vsej svoji ščetinasti velikosti, zavedajoč se, da bo prvi dozorel in dal prvi kos kruha. Zraven rž, visoka možu do podpazduhe, gnana od vetra valovi sivkasto-plavkasto, kakor morje; ni najboljši kos ki ga da, a je tečen.

Največ pa je kraljice žit, pšenice, najmanj ima že razvito klasje, a bo v par dneh zacvetela; temno zelena je, da si oko odpočije od pogledu na ta up bodoče letine.

Zasanjal sem in v duhu zrl kmeta, ki je jeseni sejal zlato kleno zrnje v plodno zemljo, z upom in strahom.

Kje si danes ti kmetič? Je še cel tvoj rodni krov? Še stoji kozolec, kamor boš vlagal snopje zlatorumene pšenice? Ni morda tvoja domačija kup razvalin, ti pa trohniš kje daleč od tvoje plodne njive, ki je bila tvoja ljubezen in ljubezen in up tvoje družine?

V ozadju zrem začrnelo zidovje, ki ga napol zakriva košato sadno drevje, kakor bi hotelo skriti sramoto, da je brat bratu uničil domačijo in s Kajnovim znamenjem na čelu prelil rodno kri.

Žito zori!

Kleno, zdravo pšenično zrno je moralo strohneti in zgniti, da je mogla iz njega vzkliti kal nove bilke in roditi dvajseterno in trideseterno novega zlatega zrnja.

Za vsako novo življenje je treba žrtve! Ali ni morda božja vsemogočnost v svoji neskončni pravičnosti in modrosti uravnala tako, da bodo naši mučeniki tista zlata zrna, iz katerih bo vzklila naša nova, lepša bodočnost.

Konec njiv. Razprostira se travnik, lep, dolg in širok; vse vrste trave razločim, od mačjega repa, zlatega ovsa, pahovke in še mnoge druge vse tja do travniške detelje, ki skromno rine svoje cvetove med večjimi travami.

Kako bi vrezal s koso v ranem jutru v to travo, kako opojno bi vdihal svežega jutranjega zraka in zavriskal iz polnih prsi, kakor pred tridesetimi leti, ko sem mlad fante rezal prve redi, na travniku za vodo.

Še parkrat zaropočejo kolesa in nudi se mi nova slika. Predmestje. Prijetne hišice, obdane od vrtov, med gredami polvisoko sadno drevje, češnje, ki po malo rdeče, poleg jablane in hruške, ki bodo šele čez mesece dajale svoj okusni sad. V vrtičku klopica in na njej sedi možakar. V dve gubi je zvit, v ustih pipica. Zamišljeno zre tja v krasni dan — upokojenec. Bog zna, kod mu blodijo misli.

Še hip in idile je konec. Visoke hiše na desni in levi, vmes široke ceste, po katerih drve vozovi in avtomobili in dvigajo oblake prahu.

Med vozili se krečejo vojaki, domobranci. Hitijo vsak v svojo smer, vsak po določenem povelju. Vsak izmed njih, če ne vsak, pa vsaj večina, ima travnik, ki kliče kosca, ima njivo, kjer valovi žito, ali vsaj vrtiček, kjer sedi oče, odgaran revež in misli, kdaj se vrne sin.

Kdaj smo pozabili kako lepa je naša zemlja, kdaj smo storili tisti veliki greh, za katerega nas tepe dobri Bog, da nas je kaznoval s Kajnovim grehom — komunizmom.

Takrat, ko nismo več opazili valujočih žit, ne duhtečih travnikov, ne šumečega gozda in ne naših krasnih vinogradov.

Takrat, ko smo pozabili, kako lepo pozvanja farni zvon v rano nedeljsko jutro ter vabi v cerkev.

Takrat, ko nismo bili več zadovoljni s tečnim pšeničnim kruhom, ampak smo si želeli medenih pogač in slaščic.

Takrat, ko smo nehali iskati veselja v delu in poštenem razvedrilu, ampak smo ga iskali na plesu, zabavah in orgijah.

Takrat, ko nismo več iskali oddiha v naših lepih gorskih vasicah, ampak smo iskali dogodivščin po razvratnih letoviščih.

Takrat, ko nismo iskali svoje sreče in zadovoljstva v tihem in urejenem življenju v krogu lastne družine, ampak v svetu, vsak na svojo pest in po lastnih potih.

Takrat, ko smo skromno, delavno in pošteno življenje zamenjali s pohlepom, z uživanjem, zabavami.

Takrat, ko nam zaslužek iz našega dela ni več zadoščal, ampak smo si za zabavo, za užitke kopičili denar iz dela, zaslužka in celo iz krvi drugih.

Takrat, ko smo pozabili, da naš cilj na tej zemlji ni uživanje, ampak življenje po postavah, ki nam jih je dal Bog.

Kje je rešitev? V ljubezni: v ljubezni do slovenske zemlje, do valujočih žit, do dišečih travnikov; v ljubezni do družine in otrok, in v ljubezni do Njega, ki nam je vse to dal.

Vrnimo se k Bogu in zemlji!

Pohodi domobrancev iz Novega mesta

Vedno češče prihajajo poročila, kako se kretajo po Dolenjskem močnejše domobranske edinice in neprestano zasledujejo komunistične razbojnike. V prvih dneh junija je ena taka edinica čistila ozemlje okrog Mirne peči, Trebnjega in Velikega Gabra. Dne 3. junija je bila postavljena domobranska zaseda v **bližini Tržišča.** Vanjo je zašel komunistični oddelek; pri tem je obležala ena komunistka, pa tudi ostali niso odnesli cele kože. Naslednja dva dneva se je tolovajem posrečilo, da so se domobrancem izmikali, že 6. junija pa so jim le prišli v pest. Po kratkem streljanju so jo komunisti ucvrli v beg, vendar so imeli eno žrtev in enega ujetnika.

Dne 8. junija se je domobranski oddelek vračal proti Tržišču. Na **Veseli gori** so komunisti hoteli napraviti zasedo z enim svojim »bataljonom«. Naši hrabri fantje pa so se zakadili proti prežečim razbojnikom in jih pognali v beg. Pri tem je padel en komunist in ena komunistka. Domobranci so imeli le enega lahko ranjenega.

Za dober dan je domobranski oddelek odšel v Novo mesto na počitek, 10. junija pa je že spet korakal proti **Mirni peči,** odtod pa na **Trebnje** in **Veliki Gaber.** Pri Trebnjem je prišlo do spopada s terenci, ki so hoteli motiti domobranski pohod. Padla sta dva terenca. Malo naprej od Trebnjega je ena domobranska četa udarila na XII. tolovajsko brigado in ji prizadejala občutne izgube. Na mestu spopada je obležalo 6 komunistov in ena komunistka. Bežeči tolovaji so odvrgli tudi tri lahke strojnice, ki so takoj zapele svojo pesem po njihovih hrbtih.

Naslednji dan je bataljon zasedel **Veliki Gaber.** Prišlo je do spopada s komunisti, ti niso mogli zdržati domobranskega udara. 12. junija so bili hudi boji na **Škofljі.** Borba je trajala vso naslednjo noč. Tolovaji so imeli osem mrtvih, šest jih je bilo ujetih, ranjencev so imeli toliko, da so jih peljali na štirih vozeh. V vseh teh spopadih je bil samo en domobranec ranjen. Posebno veseli so bili naši fantje, ko so kmetje pripovedovali, da je bil težko ranjen komandant tolovajske »brigade«. Blizu kraja, kjer se je bila borba, so domobranci našli sveže grobove, kar priča, da se je komunistom posrečilo nekaj svojih mrtvecev tudi odvleči z bojišča in jih pokopati. Tolovajske izgube so torej občutno višje.

Naslednji dan se je vnela borba za **Sela-Šumberk.** Komunistov je bilo v vasi toliko, da je pred spopadom njihov komandant ognjevito zatrjeval, da bodo domobranski napad z lahkoto vzdržali. Ko pa je prišlo do borbe, je po pripovedovanju kmetov isti hrabri komandant prvi zapustil položaj in zbežal.

Naslednjega dne so domobranci šli na daljše patrolne pohode v več smeri. Ena patrola je šla proti Zagorici in se večkrat spopadla z dokaj močnejšimi oddelki tolovajev. Druga patrola je prehodila ozemlje med kraji Grm, Kurja vas, Male dole, Pungert, Hrib. Na povratku so ji tolovaji hoteli nastaviti zasedo, pa se jim je izognila. Tretja patrola se je na vrhu zapletla v borbo s tolovaji. Z gotovostjo jih je padlo 6, verjetno pa jih je obležalo še več.

Naslednjega dne ni prišlo do kakega pravega spopada, pač pa je 15. junija patrola v Malih Dolih presenetila večjo komunistično tolpo in se neustrašeno z njo spopadla. Obležalo je 8 tolovajev. V tej borbi se je posebno izkazal junaški komandir, ki je s svojo brzostrelko v rokah drevil pred svojim oddelkom. Nek komunist, ki se je menda že naveličal klatenja po gozdovih ni sledil svoji bežeči četi, ampak je pričakoval stoječ za grmom domobrance. Zalučal je proti komandirju ročno granato, ki ga je ranila. Seveda je takoj nato tudi komunist sam omahnil. Ranjeni komandir pa ni izgubil navdušenja, ko so ga fantje dvignili na svoje roke je zaklical ostalemu oddelku naj nadaljuje zasledovanje sovražnika. Komandirja so spravili v bolnišnico in je sedaj že izven nevarnosti.

Večna beseda našemu času

Če se ozremo na dolgo in žalostno vrsto nadlog — to nesrečno dediščino greha — ki pomenijo nekake postaje padlega človeka na njegovem zemeljskem potu, se človeštvo izza vesoljnega potopa pač nikdar ni nahajalo v večji in tako splošni dušni in telesni stiski, v kakršni ga z žalostjo opazujemo danes. Kajti tudi največje nesreče, ki so zapustile svoje sledove v življenju in spominu narodov, so zadevale sedaj ta, sedaj oni narod. Danes pa pomanjkanje denarja in gospodarska stiska tako zelo tlačita vse človeštvo, da postaja njegov položaj tem bolj zamotan, čim bolj se skuša iz njega izmotati. Zato ni naroda, ni države, ni človeške družbe, ni družine, ki bi njim samim ne bilo treba trpeti večjih ali manjših nezgod ali pa ki bi jih ne tiral v prepad polom drugih. Celo oni, ki imajo v svojih rokah denar in moč in usodo sveta, čeprav jih ni veliko, in oni, ki so si nakopičili neizmeren dobiček in s tem v veliki meri zakrivili današnjo bedo, dasi tudi teh ni toliko, propadajo pogosto kot prve žrtve sedanje gospodarske stiske in vlečejo za seboj v prepad premoženje mnogoterih ljudi. Tako se po vsem svetu na strašen način potrjuje resnica, ki jo uči Sv. Duh v poedinih grešnikih, rekoč: »S čimer kdo greši, s tistim se trpinči« (Modr 11, 17).

Iz vsega srca vzdihujoč nad tem žalostnim svetovnim položajem, nujno na svoj način tudi Mi dajemo duška občutkom ljubezni presv. Srca Jezusovega, kličoč: »Množica se mi smili« (Mr 8, 2). Toda veliko bolj kot nesrečni položaj sam je treba objokovati njegove vzroke. Kajti če za vse čase velja, kar je po navdihnjenju Sv. Duha oznanjal apostol Pavel, da je namreč korenina vsega zla pohlep (1 Tim 6, 10), velja ta resnica dandanašnji še prav posebno. Ali ni pohlep po minljivih dobrinah, ki ga je že poganski pesnik po pravici nazval prekleto lakoto zlata; ali ni grda sebičnost, ki danes določa medsebojne odnose tako posameznikov kakor družabnih skupin; ali ni pohlep, naj se že imenuje in izraža kakor koli, tisti glavni vzrok, ki je privedel svet na rob propada?

(Iz okrožnice Pija XI. o molitvi in pokori.)

Naročajte »SVET«

KULTURNI OBZORNIK

Na razstavi prof. Sternena

Drugi teden — kakor sem slišal — se bo zaprla Sternenova razstava portretov, ki jo je pod pokroviteljstvom prezidenta generala Rupnika priredila Socialna pomoč. Razstava je zbudila v naši javnosti veliko zanimanje, kar priča velik obisk, med katerim je bil gotovo najpomembnejši skupni obisk rojakov-Vrhničanov, ki so svojemu mojstru prinesli diplomo častnega občanstva. Znanstveno oznako Sternenovega mojstrstva smo v našem listu že prinesli z otvoritvenim govorom vseuči liškega profesorja *dr. Steleta*, nismo pa še prinesli *snovnega* opisa njegove razstave. Ta razstava je namreč izključno razstava *portretov*, ki res da zanimajo ljubitelje *umetnosti* samo po svoji umetnostni ceni brez ozira na predmet. Toda portret sam ni *brezimenski* in budi zanimanje tudi po nosilcih portretne podobe. Prav s tem namenom, da pogledam, *kaj* (ne zgolj *kako!*) vsebuje ta razstava portretov, sem šel še vdrugič v Jakopičev paviljon. Nisem mislil, da bom imel tako srečo, da bom naletel na mojstra samega, ki se je nekaj mudil ob Pepetu, tem starem stražarju slikarskih razstav. Odhajal je že iz prostorov svoje umetnosti, pa sem ga vendar zadržal še toliko, da sva vsaj bežno pogledala skupno vse tri dvorane. Med tem sem spraševal mojstra za razne osebne spomine pri slikanju in z veseljem mi je pojasnjeval svoje portretirance.

Najstarejše slike so razstavljene v desni dvorani. Takoj pri vratih vise stare podobe iz l. 1889., ki predstavljajo med drugimi tudi slikarjev avtoportret iz mladih dni, še brez značilnih brk. »Takrat sem bil še v Gradcu, ko sem delal te slike, ki jih ima sedaj dr. Peršin. Bil sem še učenec umetniško-obrtne šole, preden sem se posvetil poklicnemu slikarstvu.« Precej portretov v tej dvorani spada še v čas, ko umetnik še ni spoznal čara impresionistične »manire«, temveč je bil še v sponah starega portretnega bidermajerskega realizma. To so portreti veletrgovca Kotnika, »tistega, ki je dal vse deske za Narodni dom«, potem bradata glava očeta prof. Kobala, markantni portret krčmarja Jurca v črni obleki, »pa bi moral imeti prav za prav liter pred sabo, brez katerega ni bil nikoli«. Nadaljnji portreti po časovnem postanku se že nagibajo k secesiji, ki je tedaj vladala na Dunaju in drugod, tako predvsem portret gospe Vide dr. Avramovičeve in slikarjeve žene Roze, predvsem pa risba Ante Gabra iz l. 1905., ki je pravi tip bohema tedanje dekadentne dobe. Naslednje podobe, predvsem portret gospe Tončke Gabrove iz l. 1907., pa je že ena prvih čisto impresionističnih Sternenovih podob, ki frapira po svoji tehniki in kaže nov razvoj, ter se v njej že razodeva barvna moč poznejšega mojstra. Njej nasproti visi podoba Na divanu iz l. 1914., ki spada med najboljša dela Sternenovega čopiča iz časa pred prvo svetovno vojno. Avtoportret zraven kaže, kakšna je bila tedaj njegova telesna podoba: tudi po obrazu je Sternen že prišel v moško dobo in dobil poteze, ki jih nosi še sedaj v svojem očesu in smehljaju.

Ta dela kažejo nazorno Sternenovo rast in borbo za lastni izraz, pot od realističnega portreta k secesiji, potem pa k impresionističnemu pojmovanju portreta, ko se portretiranka (ga. Gabrova, Na divanu) popolnoma zlije z okoljem v eno samo barvno enoto, v čudovito žanrsko sliko, ki fascinira z barvami obleke in ozračja. Violinistka, hčerka Sternenova, še povečuje vtis te prve sobe na desno. Ta pa je že iz l. 1925.

Srednja dvorana je reprezentativno urejena ter prinaša portrete iz različnega časa zadnjih dvajsetih let. Na sredi visi najnovejša podoba prezidenta generala Rupnika v značilni njegovi pozi in izredni življenjski realnosti, na straneh sta poudarjena portreta nadškofa Jegliča kot ustanovitelja Vzajemne zavarovalnice, ter škofa dr. Rožmana: masa violične in rdeče barve odseva s teh velikih podob, ki se prav zato trdno vtisneta v spomin. Manjša skica za portret nadškofa Jegliča, last ravnatelja A. Novaka, se nekako izgublja med velikimi deli, pa je izredno močna. Tu sta portreta predsednika Narodne galerije dr. Windischerja in umetnostnega kritika, tedaj konservatorja dr. Steleta. Predvsem pa prime s svojim realizmom portret pokojnega primarija in dramatika dr. I. Robide, o katerem mi je mojster pripomnil, da portretirancu ni bil všeč: »Kaj sem tako grd?« je po portretiranju izjavil in mi ponudil fotografijo iz let, ko je bil — mlajši! Mojster je obljubil, kot se v takih primerih tako rado primeri, da ga bo — pomladil in idealiziral, da ugodi njegovi

Sternen: Portret primarija dr. Ivana Robide (1940)

nečimrnosti, medtem pa je dr. Robida umrl in portret je ostal tak, kakor je bil ob prvi inspiraciji naslikan — ter je gotovo najboljša mojstrovina na razstavi. Lepa je podoba gospe Gabrove ali pa gospe Čečove z Andrejčkom, polna sonca pa podoba vrta ravnatelj Čeča, kjer »sodeluje« vsa družina. Tudi manjši portreti so zanimivi: tako v zelenih barvah ga. I. Isop, zlasti pa Slikar in model ter otroški portreti, predvsem Bahovčevi otroci, ali pa hčerka inž. Dolenca.

V tretji sobi pa padejo v oči velike ženske slike, tako portret v modrem ge. Jurčeceve in ge. Zajčeve, klavirska partija z go. Weilgunyjevo, ga. Brandstädtova v rdečem. Živi realizem ge. Zabukovčeve, ge. Bahovčeve, ge. Pielickove, ge. Borčičeve, zlasti pa ge. Šukljetove. Med najnovejše spadata portreta gdč. Rodetove in ge. Verovškove. Pristno sternenovski pa sta podobi ge. Gasparijeve, zlasti pa gdč. Nuše Tavzesove, ki »je tako nesrečno umrla lani«, mi je pripomnil mojster. Tudi dva moška portreta visita v tej sobi: portret lekarnarja Bahovca in glavnega urednika Jurčeca. Vmes pa so obešene podobe otrok, tudi risbe, skice, zlasti pa nekaj lepih radirank (Trubar), pa tudi monotipij (avtoportreti) itd.

Taka je po vsebinski plati razstava Sternenovih *portretov*, ki nas zanimajo predvsem kot predmet umetnostnega oblikovanja. To izpričuje visoko kvalitetno ceno, kar je bilo že poudarjeno. Razstava sama pokaže tudi zanimivo *razvojno pot* Sternenove umetnosti, ki se nazorno kaže tudi v portretih, kakor smo jo razumeli na zgoraj opisani način, ki je pripeljal Sternena do mojstrstva v portretiranju. Zanima pa občinstvo tudi po predmetnosti sami, to je po *imenih* portretirancev, kajti toliko odličnih Slovencev ni zlepa portretiral kakšen slovenski umetnik. Saj je Sternen nekakšen slovenski *oficielni* portretist, slikar naših škofov, banov, prezidentov ter javnih delavcev in izbranega meščanstva. Kot takega ga kaže tudi ta razstava, ki jo je mojster priredil v korist Socialne pomoči. Ker bo razstava odprta morda samo še drugi teden, naj je nihče ne zamudi!

td

Slovenski Ljubljani!

Narodnim nošam!

Vabimo vsa dekleta in žene, da ta dan še posebej pokažete svojo slovensko zavest in si za to veliko slovesnost slovenske misli nadenete slovensko narodno nošo. Naj ne bo dekleta in žene, ki premore narodno nošo, pa bi je ta dan ne vzela iz omare!

Vabimo pa tudi može in fante, da bi tudi oni, če le mogoče, za ta dan oskrbe narodno nošo! Pokažimo svetu, da smo Slovenci res Slovenci, pokažimo to tudi s svojo narodno nošo!

Zaradi ugotovitve točnega števila udeležencev in udeleženk v narodnih nošah na tem našem narodnem zborovanju, prosimo vse, ki mislijo na zborovanje priti v narodnih nošah, da se do nedelje 25. junija prijavijo na sedežu Aktivne propagande, Beethovnova ul. 4-III.

Organizacije in druge podobne ustanove, ki mislijo svoje člane in članice poslati na Kongresni trg v nar. nošah, se lahko prijavljajo kot skupine, ustno ali pismeno. — Pripravljalni odbor.

Pevskim zborom!

Pevske zbore pozivam, da pridejo v torek, 27. t. m. ob 19 k pevski vaji v Glasbeno Matico, Vegova ulica, Hubadova dvorana, za sodelovanje na velikem narodnem zborovanju na Kongresnem trgu. Društveni arhivarji naj prineso s seboj material za Premrlovo »Zdravico« in Ipavčevo »Slovenec sem.«

Ljubljanskim posestnikom!

Za veliko narodno protikomunistično zborovanje potrebuje pripravljalni odbor večje število narodnih trobojnic, zato naprošamo vse imetnike, da jih za to slavnostno priliko posodijo. Prinesejo naj jih iz prijaznosti v Beethovnovo ulico 4. III. nadstropje desno. Pripravljalni odbor.

Uspel koncert za delavstvo tobačne tovarne

Vodstvo ljubljanske radijske oddajne postaje je v petek, dne 23. t. m. priredilo delavcem Tobačne tovarne koncert za razvedrilo. Ob zvokih velikega radijskega orkestra pod izkušeno taktirko dirigenta Draga M. Šijanca in ob sodelovanju naših priznanih umetnikov sopranistke Dragice Sokove, tenorista Janeza Lipuščka, altistke Marice Šifrerjeve in baritonista Mirka Premelča, se je nudil zbranemu delavstvu umetniški užitek prve vrste in razvedrilo od napornega dela.

Točno ob četrt na 3 popoldne, ko je bila velika delovna dvorana Tobačne tovarne do zadnjega kotička napolnjena z delavstvom in uslužbenci obojega spola, je orkester zaigral narodno koračnico za uvod, nakar je sledil pester spored, ki je bil sprejet z izrednim navdušenjem. Eden izmed tovarniških uslužbencev se je v kratkih, jedrnatih stavkih zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je ta prireditev vršila. Izrazil je željo vseh navzočih delavcev in delavk, da bi se podobne prireditve čim večkrat vršile.

Vsekakor moramo pohvaliti iniciativnost vodstva ljubljanske radijske oddajne postaje, ki je že prej često pokazalo, da je na višini nalog, ki jih od njega zahteva današnji čas. Delo, ki ga je pod izkušenim vodstvom radijskega vodje g. Schmidta izpeljalo v teku svojega večmesečnega delovanja, je danes vidno na vseh področjih. Z javnimi prireditvami je vodstvo razširilo to delovanje na popolnoma nov sektor, na katerem se mu nudijo široke možnosti razmaha.

Tej prvi prireditvi bodo v kratkem sledile nove, še bolj izpopolnjene, na katerih se bo slovenski delavec duševno odpočil in nabral novih sil za delo, ki ga od njega terja dolžnost.

Osebne novice

Promoviran bo na univerzi v Ljubljani dne 27. junija t. m. za doktorja prava gospod Stanko Kociper iz Podbrežja. — Čestitamo!

Diplomirala je na filozofski fakulteti v Ljubljani iz klasične filologije gdč. Liljana Barle.

Novi grobovi

† Jože Šircelj. V izvrševanju svoje težke in odgovorne službe se je smrtno ponesrečil uslužbenec državnih železnic g. Jože Šircelj. Blagega rajnega bodo pokopali v nedeljo ob treh popoldne iz kapele sv. Petra na Žalah.

† Josip Verbič. Na Vrhniki je umrl 23. junija soustanovitelj in ravnatelj hranilnice in posojilnice v p. gospod Josip Verbič. Blagega rajnega bodo pospremili na zadnji poti iz hiše žalosti, Vrhnika, Nova cesta 14, v nedeljo 25. junija ob treh popoldne na farno pokopališče na Vrhniki.

† Dr. Zvonko Bratina. Po dolgem trpljenju je izdihnil g. dr. Zvonko Bratina, okr. načelnik. Blagega rajnega bodo pokopali v ponedeljek, ob treh popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Žalah.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Zgodovinski paberki

25. rožnika

841. leta sta *Ludovik Nemški in Karel Plešasti* porazila svojega starejšega brata *Lotarja* pri Fontenoye, ko je hotel za vsako ceno ohraniti enotnost države. Pri tem stremljenju je našel mladi cesar oporo posebno v cerkvi, ki ni marala spreminjati svoje uprave. Vsi napori so bili zaslonj, mlajša brata sta bila močnejša, Lotar se je vdal in v Verdunu so 843. leta razdelili državo Karla Velikega v tri dele. Verdenska pogodba je izredne važnosti za zgodovino Evrope, ima pa svoj pomen tudi za nas Slovence. Meja med Ludovikovim in Lotarjevim delom je potekala preko naše slovenske zemlje.

Berite »SVET«

1741. leta so Ogri okronali hčerko Karla VI. *Marijo Terezijo* za svojo kraljico. O pomenu njene vlade za slovenske dežele sem že govoril, danes nas bodo zanimale v prvi vrsti spremembe na Ogrskem in Hrvatskem. Vladarica je hotela tesneje zvezati avstrijske dežele z deželami onstran Litve, pri tem pa je naletela na močan odpor stanov. Ko so ji ti odklonili odobritev novih davkov, jih ni več sklicevala, ampak je uvedla absolutistično vlado. Prepričana, da odloča v politiki visoko plemstvo, se je na vse načine trudila, da ga pridobi zase. Osnovala je red sv. Štefana in odlikovala z njim nekatere ogrske in hrvatske velikaše, ustanovila na Dunaju »Theresianum«, vzgajališče mladega plemstva, in organizirala celo posebno ogrsko telesno stražo. Pod vplivom teh prizadevanj se je začel širiti zlasti med hrvatskim plemstvom močan nemški kulturni vpliv, prevladal je tuj način življenja in mišljenja. Da bi pridobila tudi cerkvene dostojanstvenike, si je Marija Terezija z dovoljenjem papeža Klementa XIII. nadela 1758. l. naslov »apostolski kralj«. V upravnem oziru je reorganizirala vojno krajino in osnovala posebno hrvatsko vlado, ločeno od ogrske. Ker pa je pri tem hrvatski sabor zgubil skoraj ves svoj pomen, so Hrvatje z nezaupanjem gledali na svojo vlado in iskali opore v Pešti. Ni jim bilo treba dolgo čakati in znova so dobivali naredbe skupaj z Ogri in bili poslej smatrani kot del Ogrske. Hrvatski je priključila tudi Reko. Obe ti dve vprašanji sta tvorili v dobi hrvatskega političnega preporoda važni sporni točki z Madžari in sta ostali v bistvu nerešeni do propada monarhije.

1755. leta se je rodil v Slovenjem gradcu *Janez Pavel Ješenak*, narodnogospodarski delavec. Po končanih šolah v Gradcu je v stopil v ljubljansko bogoslovje in bil posvečen 1782. leta. Služboval je na raznih krajih Štajerske in Kranjske ter se povsod trudil za gospodarski dvig in napredek kmeta. Tako je deloma po lastnih skušnjah deloma po literaturi sestavil »Bukve za pomoč inu prid kmetam potrebne«. Skrbel je dalje za domači duhovniški naraščaj in se zato mnogo trudil, da je bila 1808. leta ustanovljena gimnazija v Celju.

RAZSTAVA
MIKLAVEC
PASAŽA-KOS

Za današnji dan

Koledar

Nedelja, 25. rožnika: 4. pobinkoštna; Henrik Zdik, škof; Viljem Veliki, opat in ustanovitelj reda.

Ponedeljek, 26. rožnika: Janez in Pavel, mučenca; Perseveranda, devica; Salvij, škof in mučenec.

Torek, 27. rožnika: Ema Krška, vdova; Ladislav, kralj; Krescent, škof in muč.

Dramsko gledališče

»Kozarec vode«. Izven. Ob 18.

Operno gledališče

»Manon«. Izven. Ob 17.

Kino Matica

»Šramel« ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Union

»Kaj se je dogodilo nocoj?« ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Sloga

»Violanta« ob 15, 17 in 19.

Kino Kodeljevo

»Moji štirje fantje« ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne:

dr. Kmet, Ciril-Metodova cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7;

v ponedeljek: mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal od sobote od 20 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Igličar Vinko, Ljubljana, Tržaška cesta 14, telefon 22 89.

Francu Gojaku v spomin

V petek, dne 16. t. m. proti večeru si zapustil našo četo za vedno. Dasiravno še mlad, si padel kot mož; brez strahu, z visoko dvignjeno glavo si napadal. Obnašal si se vedno kot se spodobi za vojaka.

Zaključeno je bilo Tvoje mlado življenje. Odšel si za Flandrom...

Zahvaljujem se Ti v imenu cele čete za vse, kar si storil: za vse Tvoje napore, za vse Tvoje vedno dobro merjene strele, ki si jih oddajal iz svoje puške. Tudi za poslednjo žrtev, ki si jo doprinesel, se Ti zahvaljujem — plačnik Ti bo Gospod Bog.

Vsem nam boš vedno pred očmi. Vedno bomo videli pred seboj Tvoj bledi obraz, Tvoje krvavo čelo, vedno bomo mislili na Tvojo žrtev.

Tvoja puška stoji tam nekje, žalostna, brez lastnika. Dobil jo bo drug domobranec in vsak strel iz nje bo maščevanje za Tebe. In ne samo Tvoja puška! Vse naše puške in mitraljezi bodo streljali zopet in zopet ter maščevali Tebe, dragi Gojak Franc!

Počivaj v miru! Prepeljali smo Te domov k Tvojim dragim staršem — kot si vedno želel — slutil si že svojo smrt.

Tam na obronkih ljubljanskega barja spiš svoje poslednje, nemoteno spanje. Nič več Te ne bo ob polnoči, ob treh ali štirih zjutraj budil dežurni, da greš v borbo. Tam, kjer si sedaj, ni četnih narednikov, ni dežurnih... Tvoja borba je končana za vedno!

Odpočij se, saj si bil potreben počitka; in še enkrat: velika Ti hvala!

Poveljnik.

Ljubljana se pripravlja na letalski napad

Tujih skušenj nihče ne ceni, pa če tudi so tako žalostne, pa četudi so se primerile v neposredni bližini. Kakor povsod drugje, velja tudi za zračne napade. Ljubljančanov ni prav nič izučila nesreča Trsta, marsikomu niti na misel ne pride, da bi ob poplahu stekel v najbližje zakloniščе, ampak raje drvi domov, da bi morda ne ostal kakšno uro brez kosila. Gorje, če bi tedaj priplavalo nad mesto sovražno letalo in vrglo nekaj razstrelilnih bomb, ali pa s strojnicami začelo kositi drveče ljudi, in vendar so se taki primeri zgodili prav zadnji čas v Štorah, Sevnici in Ratečah, kjer je bilo od strojničnega ognja ubitih 17 ljudi, ko so brezskrbno odhajali od maše. Zavedajmo se, da je učinek zračnega pritiska pri eksplozijah strašen in da učinkuje tudi na velike razdalje, če se človek ne zakloni pred njim.

Ker že Ljubljančani vse premalo mislijo naprej, je prav, da vsaj mestna občina stori vse, kar je v njeni moči, kajti če doživimo nenaden napad, bo javna pomoč neštetim potrebna. Medtem ko vodi reševalna dela med napadom in neposredno po njem ljubljanska policija, je skrb mestne občine, da bo po napadu rešila najbolj pereča vprašanja. Protiletalska zaščita je razdeljena na 9 okrajev. V vsakem okraju ima mestno županstvo poseben urad, ki bo deloval po napadih. O tem je poročal na sestanku časnikarjev mestni nadkomisar Grasselli. Poleg osrednjega zbirališča za prizadete, kakor se ti uradi imenujejo, sta določeni še po dve mesti, kjer bi urad posloval za primer, da bi bilo osrednje zbirališče v rajonu pri napadu poškodovano.

Prvo je streha nad glavo

Kdor koli bo potreboval javne pomoči, bodisi ker mu je bilo porušeno stanovanje, bodisi da je ostal brez hrane in obleke, se bo javil v teh zbiralištih, v rajonu, kjer stanuje. Policijski organ mu bo izstavil legitimacijo, kjer bo navedeno, v kakšni meri je bil oškodovanec prizadet. Na legitimaciji se bo potem označevalo, kakšno pomoč je že prejel.

Če pride do napada, bo največ ljudi, ki bodo ostali brez stanovanja. Za te bo na razpolago 3500 ležišč na slami. Pripravljena bodo po šolah, dvoranah in gostinskih prostorih. Na teh ležiščih pa bodo prizadeti le enkrat ali dvakrat prenočili, kajti medtem bodo uradniki na zbirališčih dodelili prizadete tistim strankam, ki so pri Rdečem križu prijavile postelje. V dveh dneh bo časa dovolj, da bo vsakdo dodeljen družini čim bliže svojega doma, kajti tam ima največ znancev, ki mu bodo v nesreči pomagali. Pa tudi pri odkopavanju svojega doma bo lahko sodeloval in tako utegnil še rešiti kakšno svojo stvar. Rdečemu križu je bilo doslej javljenih 2000 postelj, kar ni posebno veliko. Pričakovati pa je, da bo nesreča marsikje omehčala srca, kakor se je primerilo tudi v Trstu, in bo tako mogoče vsem prizadetim dati primerno streho.

Prehrana prizadetim po zračnem napadu

Morda še važnejše vprašanje kot preskrba stanovanja, je preskrba s hrano. Mestno županstvo je že razdelilo gostiščem večje količine riža makaronov, fižola, graha, zabele in soli, tako da bodo prizadeti vsaj prve dni mogli dobivati hrano iz javnih sredstev. Sestavljene so bile štiri vrste enolončnih jedi, ki jih bodo delili v količini po pol litra na dan. Takih obrokov bo mogoče razdeliti nad sedem tisoč. Mestni občini je obljubljena pomoč, iz katere bo mogoče tisoč ljudi pet dni hraniti. V tem primeru bodo oškodovanci dobivali tudi kavo, za kosilo pa se bo kuhalo tudi meso.

Tudi za tiste, ki bodo zaposleni pri reševalnih delih in odstranjevanju ruševin, je pripravljeno prehranjevanje na mestu, kjer bodo delali.

Pesem gora in močne ljubezni je nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«

J. K. Heer: »Berninski kralj«

Lepota gora, ledenikov in skrivnostne stene, kamor zlepa ni zašla človeška noga, vse to diha iz te knjige. V okvir krasne prirode postavi pisatelj zgodbo globoke ljubezni. Življenje s trdo roko posega vanjo samo takrat, ko bi človek pričakoval, da trdo preskušana človeka držita srečo že v roki. Žrtev nakladata na žrtev in takrat, ko Marko Paltram — berninski kralj — umira, pride k njemu žena, za katero je prinesel plamen z vrha Bernine — svojo mrtvo hčerko Landolo. Marko Paltram, skrivnostni lovec je umrl ob svoji ljubezni Cilgiji Premont, ki je v življenju ni mogel doseči.

KNJIGO BOSTE BRALI Z UŽITKOM!

Drobne novice

Nova maša pri sv. Jakobu. Danes ob 8 bo v tukajšnji cerkvi opravil novo mašo škofjeločan pred. g. Klobovs Anton. Tako bo po dolgem presledku 20 let Sv. Jakobska fara zopet obhajala slovesnost nove maše. K tej slovesnosti so se prav posebno vabljeni vsi škofjeloški rojaki.

Maša zadušnica za blagopok. Zmagoslava Dolenca bo v torek, 27. t. m., ob 7 pri frančiškanih.

Ob obletnici smrti gospe Amalije Srebotnjak bo v torek, 27. junija t. l., ob pol 8 sv. maša v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja pri oo. frančiškanih.

Maša zadušnica za našo dne 10. t. m. kot žrtev bombnega napada v Trstu preminulo Amelijo bo dne 26. t. m. v cerkvi Srca Jezusovega ob 8. — Mirkovi.

Sv. maša zadušnica za pokojnim Cirilom Schiffrerjem iz Stražiča bo dne 4. julija ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. Sorodniki, prijatelji in znanci vabljeni.

Škofijski dobrodelni pisarni v Ljubljani so podarili: Mernik Janko, salezijanski novomašnik, 1750 lir; Mrak Ivana iz Plešovice 200 lir; Modic Ljudmila 100 lir; Fantovski odsek Sv. Peter 120 lir. Vsem darovalcem Bog plačaj!

Vse rakovniške knjižice, ki še niso razprodane, dobite vedno v poljubni množini v Mladinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30.

Zobni ambulatorij Dentistične šole, Vegova 8, posluje ob ponedeljkih, sredah in petkih od 8 do 12. Cene nizke.

Mohorjeve knjige še vedno lahko naročite v Mohorjevi prodajalni na Miklošičevi cesti 19.

V počastitev spomina umrlega upravitelja pomožne šole g. Josipa Mihelliča je darovala mestna občina za revne učence te šole 500 lir. Bog plačaj!

Opozorilo. Da bo oddih na vrtu ali v naravi še bolj prijeten, si pomagamo z lepo godbo. Nove plošče z modernimi šlagerji in gramofone pa izposoja proti mali odškodnini tvrdka »Everest« v Prešernovi ulici 44.

Formicet pastile za desinfekcijo ust in grla dobite v vsaki lekarni.

Med. univ.
dr. KERŽAN BARTOL
Puharjeva 12
Zobna ordinacija
vsako popoldne od 2 do 5.

Za stare in onemogle Ljubljančane v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podaril g. Anton Rojina s Kolodvorske ulice 8 100 lir namesto venca na krsto pok. g. Janezu Rezarju. Mestno županstvo izreka dobrotniku najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Za »Dom slepih« je daroval g. Josip Zalta, trgovec, Dunajska c. 9, znesek 200 lir namesto venca na krsto pok g. Vladimirja Nazorja. Za plemeniti dar se iskreno zahvaljujemo.

Maturanti iz leta 1919 v zavodih v Št. Vidu obhajamo 25 letnico mature dne 5. julija. Zberemo se v sedanjih prostorih zavoda v Baragovem semenišču ob šestih zvečer. Naslednji dan, 6. julija, bo v zavodu ob osmih sv. maša. Vabljeni vsi sošolci.

Ljubljanske služkinje! Izpričajte svoje protikomunistično prepričanje in svojo narodno zavest! V nedeljo, dne 25. junija 1944, ob 17 popoldne vse v dvorano Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva c. 22 a, kjer bo za Vas protikomunistično predavanje! Pripeljite s seboj tudi svoje prijateljice!

Gospodinje! Pošljite svoje služkinje dne 25. junija 1944 na protikomunistično predavanje, ki se bo vršilo ob 17 popoldne v dvorani Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22 a!

Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji (dnevni in večerni) pričenjajo 26. in 27. junija. Desetprstna metoda. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Praktično znanje potrebno vsakomur v zasebnem ali javnem poklicu. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče: »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepisja! Novi tečaji — dnevni in večerni — pričenjajo 26. in 27. junija. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Raznašalca
za Brdo pri Viču in okolico
sprejme uprava »Slovenca«

Mnogi ne vedo, da razne predmete morejo pretvoriti v denar v komisijski trgovini Hinko Privšek, Kolodvorska 7 — nasproti mestnega kopališča, ki kupuje rabljene in nove predmete po dobri ceni. Obiščite ga!

Marsikaj lahko kupiš v komisijski trgovini Privšek Hinko, Kolodvorska 7 — nasproti mestnega kopališča! Izkoristi ugodnost, ogled je brezobvezen.

V valjenje sprejema »Žegoza« valilna jajca na Gallusovem nabrežju 33 samo še 2 petka in sicer 30. junija in 7. julija ob 9 dopoldne. V valjenje prinesejo lahko tudi nečlani.

Knjižna tombola poziva vse zamudnike, ki so zadeli kakršen koli dobitek ljudske knjižne tombole, da ga dvignejo vsaj še ta mesec v oddelku za tombolo v Gradišču št. 2.

Jegličevci maturantje leta 1919 obhajamo 25 letnico mature. Zberemo se dne 25. julija ob šestih zvečer v sedanjih prostorih zavoda — Baragovo semenišče. Naslednji dan bo ob osmih sv. maša. Vabljeni vsi sošolci.

Jezik naših časnikarjev in pripovednikov je naslov knjigi, ki jo je napisal rajni dr. Anton Breznik in je sedaj izšla kot 19. zvezek Cvetja iz domačih in tujih logov pri Mohorjevi družbi. Cena izvodu je 36 lir. Naročniki zbirke Cvetja dobe 25% popusta in se naprošajo, da se po možnosti oglasijo v Mohorjevi prodajalni na Miklošičevi cesti 19 ter knjigo sami dvignejo.

Poizvedovanja

Zgubila sem svileno naglavno ruto iz Zarnikove ulice — Za gradom do Rimske ceste. Prosim, da se odda proti nagradi v uredništvu »Slovenca«.

Knjiga o dveh največjih umetnikih renesanse:
Balsamo: Rafael Santi
Merežkovskij: Michelangelo
Uvod: dr. Franc Stele. S podobami. - Izdaja »Naše knjige«. Vezano 95 lir.
LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Obvestila Prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

Delitev jaje

Vi potrošniki prejmejo na odrezek »Jun — 71« junijske živilske nakaznice po 1 jajce v vseh mlekarnah, ki dele sveže mleko, od 27. junija do 30. junija. Zamudnike ne bomo v nobenem primeru upoštevali.

Delitev maščob za mesec junij na bolniška nakazila ter na dodatne živilske nakaznice za delavce pri težkih in najtežjih delih.

1. Upravičenci, ki so prejeli od bolniškega odseka Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani za nabavo maščob v mesecu juniju bolniško nakazilo ter maščob še niso nabavili, bodo prejeli:

a) olje: vsak pri svojem stalnem trgovcu;

b) maslo: namesto masla, kot je bilo prvotno predvideno, bodo prejeli na iste bone enako količino zaseke; zamenjava masla ali zaseke za olje ni mogoča in so vse tozadevne prošnje odveč;

c) zaseko: pri spodaj naštetih trgovcih.

2. Glasom naredbe des Obersten Kommissars za jadransko operacijsko področje prejmejo delavci, zaposleni pri težkih delih, mesečni dodatek 100 g zaseke, delavci zaposleni pri najtežjih delih pa 200 g zaseke.

To zaseko bodo prejeli upravičenci pri spodaj naštetih trgovcih in sicer:

težki delavci proti izročitvi odrezkov T. D. 7 in T. D. 8 dodatne živilske nakaznice za mesec junij,

najtežji delavci pa proti izročitvi odrezkov N. T. D. 14 in N. T. D. 15 dodatne živilske nakaznice za mesec junij. Pri omenjenih trgovcih lahko nabavijo zaseko tudi delavci - upravičenci iz ostalih občin, v kolikor isto še niso prejeli.

3. Zaseko bodo delili sledeči trgovci:

Kačar, Vodnikova cesta 87, za severozahodni del mesta (Dravlje, Šiška); Avsec, Bežigrad 13, za severni predel mesta (Bežigrad, Brinje); Lunder, Rožna dolina, cesta II-2, za jugovzhodni predel mesta (Rožna dolina, Vič, področje Tržaške ceste); Kačar, Sv. Petra cesta 67, za osrednji predel mesta; Šarabon, Zaloška cesta 1, za vzhodni predel mesta (Vodmat, Moste, Štepanja vas); Verbič, Stritarjeva ulica za južni in jugovzhodni predel mesta (Trnovo, področje Karlovške in Dolenjske ceste).

Našteti trgovci bodo delili zaseko po sledečem redu:

Na dan 26. 6. potrošniki z začetnicami od A do G; na dan 27. 6. potrošniki z začetnicami od H do N; na dan 28. 6. potrošniki z začetnicami od O do Š; na dan 30. 6. potrošniki z začetnicami od T do Ž.

Nadrobna cena zaseki je 27 lir za kg.

Ker je zaseke dovolj na razpolago, prosimo potrošnike, naj se gornjega razporeda po možnosti drže, da ne bo nepotrebnega čakanja pred trgovinami.

Bolniška nakazila in dodatne delavske nakaznice zapadejo z dnem 1. julija. Zato naj si vsak upravičenec nabavi zaseko v zgoraj določenem času, ker je poznejše ne bo mogel več dvigniti.

Pri zgornji delitvi zaseke zbrane odrezke in bone nakazil naj predložijo navedeni trgovci na dan 1. julija v popoldanskih urah v odseku za oddajo odrezkov in bonov Mestnega preskrbovalnega urada v Batovi palači, nalepljene in zloženo kot običajno.

Delitev priklade

V ponedeljek, dne 26. VI. 1944. bodo dobili najtežji delavci na odrezek »NTD 18« dodatno junijske karte izdane od Mestnega preskrbovalnega urada 15 — 45 dkg drobovine, v razmerju:

15 dkg jeter, vrance, srca ali 30 dkg vampov, govejih gobcev, ledvic ali pa 45 dkg pljuč.

Drobovino bo prodajal mesar Černivec Stanko na mesarskih stojnicah — Pogačarjev trg od 8 — 12.

Nakazila racioniranih živil trgovcem za mesec julij

Trgovci, zadruge in peki, ki delijo racionirano blago v Ljubljani, naj v svrho delitve za julij, dvignejo pri »Prevodu« Novi trg 4.II nakazila za moko, riž, testenine, sladkor, grah, sol, vžigalice, kis in kvas po naslednjem redu:

V ponedeljek, 26. 6. vse zadruge in peki, v torek, 27. 6. trgovci z začetnicami R — Ž, v sredo, 28. 6. od Me — P, v petek, 30. 6. od K — Ma in v soboto dne 1. 7. od A — J.

Trgovci naj dvignejo riž v skladišču Gregorc & Comp. takoj, ko prejmejo nakazilo. Rižarna bo delila riž v Gregorčevem skladišču od torka, dne 27. t. m. dalje do vključno 4. 7. t. l. dopoldne in popoldne.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Čigave so stvari?

V sobi štev. 39 policijske uprave je shranjena zlata zapestna ura. Lastnik naj se tam zglasi! — Ob priliki neke hišne preiskave je bilo najdeno moško kolo, dobro ohranjeno. Tovarniška številka je 1.397.612. Znamka tovarne je neznana. Lastnik naj se javi v sobi štev. 42, III. nadstropje na policiji.

Petek — dan nesreč in poškodb

Reševalna postaja že kmalu ni zaznamovala na en dan toliko hudih nesreč in poškodb, kakor jih je bilo v petek, 23. t. m. Od 8 zjutraj pa do večera je bilo 7 nesreč, med temi ena s smrtnim izidom.

V Šmarinem ob Savi l. 1906 rojeni in tam stanujoči delavec državnih železnic Josip Šircelj je bil v petek zaposlen na glavnem kolodvoru. Okoli 8 dopoldne ga je stroj pritisnil tako, da je dobil hude notranje in zunanje telesne poškodbe. Poklican je bil reševalni avto. Delavec pa je podlegel poškodbam in ga avto ni odpeljal v bolnišnico. Pokojnik je bil vesten in vztrajen delavec.

Na Ambroževem trgu se je v petek okoli 12.30 primerila hujša avtomobilska nesreča. Velik tovorni avto, na katerem se je vozilo več policijskih stražnikov, je na Ambrožovem trgu zavil v ostrem loku. V tem trenutku so v avtu stoječi trije stražniki omahnili, izgubili ravnotežje in se z avtomobila prevrnili na cesto. Bili so hujše poškodovani in sicer 38-letn višji stražnik Fran Punčuh, 33-letni stražnik Alojzij Gregorič in 22-letni stražnik Josip Oražem. Vsi trije so bili prepeljani v splošno bolnišnico. — Na Celovški cesti stanujoča zasebnica Marija Berličeva je popoldne spodrsnila in si zlomila desno roko. — Pri mizarskem mojstru Antonu Zalokarju je v Podgori pri Draviljah kot pomočnik zaposlen Miha Štibelj, star 40 let. Mizarski stroj mu je v petek popoldne odrezal na desni roki dva prsta, tretjega pa mu hudo poškodoval. — Na Poljanski cesti št. 16 stanujoča zasebnica Berta Tünniesova je v sobi padla in si zlomila desno nogo.

Med gašenjem hudo opečen

V prijazni Plešivici pri Brezovici, kjer so izkopali pred leti stare, iz dobe mostiščarjev izvirajoče čolne-drevake, je v petek zjutraj nastal požar. Posestnik Janez Erjavec je pomagal gasiti in reševati iz goreče hiše razno pohištvo in imetje. Pri tem je dobil hude opekline. Še dopoldne so ga prepeljali v ljubljansko splošno bolnišnico na dermatološki oddelek.

Ukradena zlatnina

Iz odprtega stanovanja v hiši št. 70 v Postojnski ulici je bila v začetku tega meseca Alojziju Pogačarju med dopoldanskimi urami ukradena zlata ura z zlato verižico v vrednosti okoli 20.000 lir. Zaradi te tatvine je bila aretirana in izročena sodišču neka ciganka, ki je tam okrog beračila.

Razne tatvine

Na Trnovskem pristanu štev. 18 stanujoči zasebnici Pavli Koreninijevi je neznan tat pokradel mnogo raznega ženskega perila v vrednosti 2500 lir. Perilo je bilo zaznamovano s črkami K. P. — Iz kuhinje Ane Špindlerjeve v Janševi ulici št. 9 je tat odnesel 1.05 kg zaseke v vrednosti 29 lir. — Gospodinji Mariji Cvenklovi v Verovškovi ulici številka 51 je tat odnesel iz hlevčka zajca angorske pasme in rjavo kokoš. Vrednost 700 lir. — V tramvaju je bila nekemu gospodu ukradena pozlačena cigaretna doza.

Naznanila ljubljanskih prireditev

Pri vodstvu po razstavi mojstra Sternena v Jakopičevem paviljonu bo današnjo nedeljo ob 11 umetnostni zgodovinar univ. prof. **dr. France Stele** obdelal tudi posamezne portrete, da bomo spoznali ves razvoj velikega umetnika. Zlasti bo govoril o portretih, ki so pri blagajni obiskovalcem na razpolago njih fotografije ter dopolnjujejo razstavni katalog. Obenem opozarjamo, da bo važna razstava odprta samo še nekaj dni, zato naj pa prijatelji umetnosti hite, da se prepričajo, kako visoko stopnjo je doseglo naše slikarstvo. Upoštevajte tudi, da je dohodek razstave namenjen Socialni pomoči.

Četrta in peta sklepna produkcija Glasbene akademije. Na četrti sklepni produkciji, ki se vrši 26. t. m. v opernem gledališču, bodo izvajali učenci operne šole odlomke iz oper: Così fan tuttu (Mozart), Boris Godunov (Musorgski), La Boheme (Puccini), Čarobna piščal (Mozart), Evgenij Onjegin (Čajkovski), Prodana nevesta (Smetana) in Traviata (Verdi). Šola ravn. M. Poliča in dr. D. Švare. Vstopnice ob 15 lir navzdol pri operni blagajni. — 27. t. m. ob pol 18 se bo vršila peta sklepna produkcija v veliki filharmonični dvorani. Spored je poverjen violinistki J. Staničevi in tenoristu R. Franceljnu. Sporedi bodo naprodaj v Matični knjigarni (3 in 6 lir).

V. matineja glasbene šole »Slogec« bo v nedeljo, 25. t. m. ob pol 10 v Slogini glasbeni dvorani. Na sporedu so violinske sonate Vivaldija, Mozarta, Francka in Lipovška, ki jih bosta izvajala g. Albert Dermelj in g. Marjan Lipovšek.

Dramsko gledališče

Nedelja, 25. junija, ob 18: **»Kozarec vode«.** Izven. Cene od 26 lir navzdol.

Ponedeljek, 26. junija: zaprto.

Torek, 27. junija, ob 18: **»Kozarec vode«.** Red Torek.

Scribe: »Kozarec vode«. Vesela igra v petih dejanjih. Godi se na dvoru angleške kraljice Ane. Dvorske spletke in politični konflikti dveh dvornih tekmecev: vojvodinje Malbouroughške (Danilova) in grofa Bolingbroka (Vl. Skrbinšek) so vzrok, da prideta dva mlada človeka, dvorjanka Abigaila (V. Juvanova) in poročnik Masham (Nakrst) do cilja. Čustveni delež kraljice Ane (Nablocka) igra v konfliktu važno vlogo. Delo je zrežiral prof. O. Šest.

Operno gledališče

Nedelja, 25. junija, ob 17: **»Manon«.** Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Ponedeljek, 26. junija, ob 18: **IV. sklepna produkcija Operne šole Drž. Glasbene Akademije.**

Torek, 27. junija, ob 18: **»Faust«.** Red A.

J. Massenet: »Manon«. Opera v štirih dejanjih (šestih slikah). Napisala H. Meilhac in F. Gille, prevedel N. Štritof. Osebe: Manon Lescaut — Heybalova, Pousette — Barbičeva, Javotte — Baukartova, Rosette — Jančarjeva, Chevalier des Grieux — Lipušček, grof des Grieux — Betetto k. g., Lescaut, Garde du Corps, bratranec Manone — Janko, Guillot de Morfontaine — M. Sancin, Bretigny — Dolničar, 1. gardist — Langus, 2. gardist — Mencin, sergeant — Perko. Dirigent: dr. D. Švara. Režiser: C. Debevec. 1. slika se godi na dvorišču gostilne v Amiensu, 2. v stanovanju des Grieuxa v Parizu, 3. Cours la Reine, 4. v seminaru St. Sulpice, 5. v hotelu Transylvanija, 6. na cesti v Havre. Scena: inž. E. Franz. Kostumi: D. Kačarjeva. **Opozarjamo na začetek predstave, ki bo ob 17.**

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 25. junij:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Veseli zvoki za nedeljsko jutro, vmes 8.30 Poročila v slovenščini — 9 Orgelska glasba — 9.15 Versko predavanje — 9.30 Praznična glasba — 10 Poročila v nemščini — 10.15 Naša zakladnica — 11.30 Slovenska ljudska oddaja — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda za isti dan — 12.45 Nemški ljudski koncert — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Pozdrave iz domovine izvaja radijski orkester s sodelovanjem komornega zbora pod vodstvom D. M. Šijanca — 16 Kar si želo vojaki — vmes poročila ob 17 — 18 Filharmonični koncert — 19 Mali koncert, sodelujejo Elza Karlovac in Marijan Lipovšek — 19.30 Poročila v slov. — 19.45 Kaj prinaša prihodnji teden — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Veliki koncert — 22 Poročila v nemščini in napoved sporeda za naslednji dan — 22.15 Plesni orkester vodi M. Vodopivec — 23 Iz drž. sporeda.

Dnevni spored za 26. junij:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nem. in slov., napoved sporeda za isti dan — 12.45 Veseli zvoki — 14 Poročila v nem. — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Pisano polje, daj židane volje — 18.45 Šegave besede, Zorko Simčič: Novi sistem — 19 Poročila v slovenščini — 19.15 Prenos iz velike unionske dvorane: »Pisan večer« priredi ljubljanska radijska postaja, vmes ob 20 Poročila v nemščini — 21.15 Kakor vam ugaja — 22 Poročila v nemščini in napoved sporeda za isti dan 22.15 Glasba za lahko noč — 23 Iz državnega sporeda.

Poziv

Vsi zasebniki — fizične ali pravne osebe — zlasti pa vsa trgovska, obrtna in industrijska podjetja v Ljubljanski pokrajini se pozivajo, da prijavijo do 10. julija 1944, Šefu pokrajinske uprave, upravni oddelek (II) vsa dobroimetja tistih občin ali njihovih pereskrbovalnih uradov, ki so bila ali so še zasedena po upornikih.

Vsako razpolaganje s temi dobroimetji je brez dovoljenja Šefa pokrajinske uprave prepovedano. Kdor bi kljub tej prepovedi omogočil tako razpolaganje ali kdor bi opustil prijavo takega dobroimetja, bo kaznovan in je tudi materialno odgovoren, ako bi denar oziroma dobroimetje prišlo v roke neupravičencem. — Iz pisarne Šefa pokrajinske uprave.

Zapora kovin

Šef pokrajinske uprave v Ljubljani je z dnem 20. junija 1944 odredil, da se kovine vseh vrst (neprelite, surove, polobdelane in odpadki) ter kovinski izdelki, izvzemši stare kovine, za katere velja naredba z dne 9. avgusta 1941, stavljajo pod zaporo na razpolago Šefu Pokrajinske uprave.

V kolikor imetniki kovin niso zavezani prijavi zalog po čl. 6 naredbe Vrhovnega komisarja o ureditvi gradbene delavnosti z dne 9. maja 1944, so dolžni prijaviti kovine in kovinske izdelke vsi, ki kovine uporabljajo v trgovini, obrti ali industriji, do 5. vsakega meseca po stanju s koncem prejšnjega meseca. Le-ti lastniki kovin morajo voditi tudi knjigo o prejemu in oddaji blaga, v kateri so dolžni vpisati vse izpremembe v zalogi in jo staviti vsak čas na vpogled kontrolnim organom.

Kovine, ki so zavezane prijavi, se smejo prodati, odtujiti ali prepeljati na drugo mesto samo s kovinsko nakaznico, ki jo izda Pokraj. gospodarski svet po razdelilnem načrtu, ki ga odobri Šef Pokraj. uprave, oddelek VIII.

Obrazec kovinske nakaznice se odobri s posebno odločbo, založi ga Pokr. gospodarski svet, ki sme od interesentov pobirati pristojbino, določeno že v odobrenem pristojbeniku.

Za Socialno pomoč

Socialna pomoč nujno potrebuje tri pisalne stroje. Kdor je pripravljen stroj prodati ali ga posoditi proti odškodnini, naj to javi pisarni Socialne pomoči, Gosposvetska ulica 2-I.

Za informacije glede »Socialne pomoči« kličite: 47-57 in 39-01! Prostori »Socialne pomoči« so na Gosposvetski cesti 2-I. Denarne prispevke pošiljajte po čekovnih položnicah na »Pokrajinski podporni zavod — Socialna pomoč — ček. rač. 16.580«!

Rdeči križ poroča

Pakete za vojne ujetnike, internirance itd. v Nemčiji sprejemamo od ponedeljka, dne 26. t. m. dalje spet redno v paketnem oddelku na Vidovdanski 6.

Poziv. V poizvedovalnem oddelku, Marijin trg 5, naj se zglase pri referentu III znanci Kremenška Franca, interniranega v Savoni.

Zahvala. G. Kaluža Marica je darovala Slovenskemu Rdečemu križu lir 50 v spomin blagopok. uprav. g. Ane Wessner. Prisrčna hvala!

Sedaj priporočamo nabiranje:
Borovnica jagode in liste
Lipovo cvetje in liste
Kamilica cvetje in rastlina
Jagode liste
Robida liste
Češnjeve peclje in liste
Krhlikovo lubje

Nabiralci, ki nimajo možnosti sušenja, naj oddajo dnevno sveže nabrana zelišča v Petrarkovi ulici 28 (Komenskega).

Najvišje cene na živilskem trgu

Z odlokom VIII št. 168-11 je Šef pokrajinske uprave v Ljubljani dne 22. VI. t. l. določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od **ponedeljka, 26. junija 1944, zjutraj dalje do objave novega cenika.**

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Kislo zelje 4.50 L; kisla repa 4.20 L; krmilna pesa 1 L; rdeča pesa 6 L; karfijola 16 L; grah v stročju 12 L; kolerabice 6 L; bela in rdeča redkvica, šopek po 12 dkg 1 L, kilogram 8 L; glavnata solata 7 L; radič 6 L; špinača 8 L; šopek zelenjave za juho 0.50 L; osnaženo rdeče korenje 6 L; peteršilj 6 L; por 5 L; čebula 6 L; česen 8 L; osnaženi hren 4 L; rabarbara 4 L; beluši 24 L; češnje 12 L; liter borovnic 8 L; liter gozdnih rdečih jagod 15 L; kilogram vrtnih rdečih jagod 25 L; nova repa brez zelenja 5 L;

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te najvišje dopustne cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, veljajo cene, ki jih za vsako pošiljko posebej odobri Šef pokrajinske uprave.

Posebno pa opozarjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtnina mora biti osnažena in oprana, vendar pa ne več mokra ali namočena, pač pa sveža. Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene na vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalkah in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Blago, ki so bile cene zanj objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih in jih sedaj ni v ceniku, se mora prodajati po prejšnjih cenah kakor ob isti letni dobi lanskega leta, če ni bila za tisto blago s posebno odločbo Šefa pokrajinske uprave — odsek za določanje cen — odobrena drugačna cena.

Ponavljamo, da imajo prodajalci na drobno dolžnost na blago postaviti listič z enotno ceno in kakovostjo blaga. Ta cenik mora biti obešen na vidnem mestu tako v trgovinah na debelo kakor tudi v prodajalnah na drobno. Ceniki se dobe v mestnem tržnem uradu po 50 centesimov.

Za pridelke, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov.

Kršitelji predpisov tega cenika bodo kaznovani po naredbah z dne 26. januarja 1942, št. 8 in z dne 25. novembra 1942, št. 214 ter po naredbi z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358.

Križanka št. 143

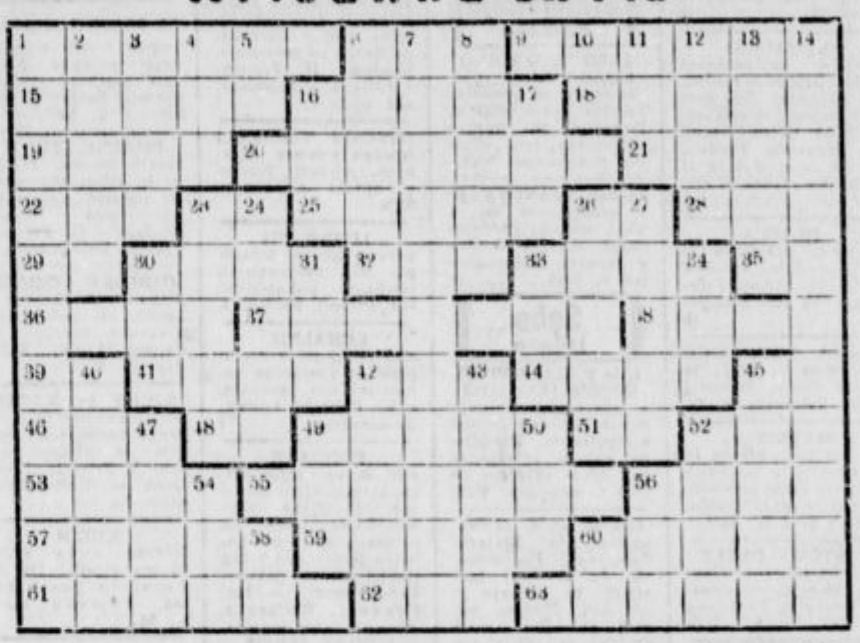

Vodoravno: 1. grško mesto, 6. holandski pridevnik pri plemiških imenih, 9. grška gora, nekdanji simbol pesništva, 15. bivši španski politik, 16. bodice, 18. srbsko moško ime, 19. zanka za lov na konje, 20. priimek ljubljanskega dramskega igralca, 21. gorska veriga v Rusiji, 22. rimska boginja, 23. kratira za športni klub, 25. tako imenuje Prešeren dneve, 26. dva enaka soglasnika, 28. konopec, 29. italijanska nota, 30. rimski bog vojne, 32. žensko ime, 33. južnoameriška država, 35. oslovski glas, 36. starogrški denar, 37. pokrivalo, 38. bodeča zel, 39. žito, 41. časovna doba (množ.), 42. športna panoga, 44. okrajšano žensko ime, 45. oblika pomožnega glagola, 46. brez daru govora, 48. dalmatinski medmet, 49. indijsko božanstvo, 51. romanski spolnik, 52. dvojica, 53. slavonsko mesto ob Donavi, 55. poljski cvet, 56. žuželkino orožje, 57. kranjsko moško ime, 59. drevored (tujka), 60. vrh na Krasu, 61. pogorje v Armeniji, 62. pesnitve, 63. nas požene v zakloniščа.

Navpično: 1. ameriška država, 2. del njive, 3. pleme (tujka), 4. star veznik, 5. kemični znak za kalcij, 6. ptica, 7. ime in priimek slovenskega pesnika, 8. del polja, 10. igralna karta, 11. skrajni del zemlje (3. skl.), 12. tujka, ki jo uporabljaja Hrvati za »živec«, 13. izumrli narod, 14. italijanski slikar, pesnik in glasbenik (1615—73), 16. težko zlomljiv, 17. žensko ime (3. skl.), 23. del muslimanskega pozdrava, 24. rakev, 26. del Dantejeve pesniške trilogije, 27. nevezana beseda, 30. glasbeni izraz, 31. gon, 33. pojedina, 34. okrajšava za Združene države, 40. gostač, 42. klada, 43. pokriva, 45. sprejemna soba v imenitnejših stanovanjih, 47. del naslova Leonardijeve slike, 49. vrsta zemlje (2. sklon), 50. srbsko moško ime, 52. milni mehurčki, 54 veznik, 56. sij, 58. predlog, 60. nikalnica.

Rešitev križanke št. 142

Vodoravno: 1. šleva, 5. Kleče, 9. bdijo, 13. mati, 14. vrane, 15. Krim, 16. dr., 17. Ana, 18. krava, 19. Ulan, 20. ded, 21. ri, 22. pleča, 23. kmet, 24. levi, 25. Sieme, 26. trik, 27. kalin, 28. Atene, 29. brak, 30. poten, 31. gama, 32. krop, 33. lemež, 34. Ir, 35. oje, 36. Eros, 37. setev, 38. svi, 39. Ra, 40. plen, 41. kadet, 42. Maja, 43. Atlas, 44. Kodak, 45. pamet.

Navpično: 1. Šmarna gora, 2. lani, 3. eta, 4. vi, 5. krače, 6. lava, 7. ena, 8. če, 9. brat, 10. dim, 11. I. M. (Ivan Matičič), 12. ordinariat, 14. vreme, 15. Klek, 16. Devin, 18. klena, 19. umik, 20. delež, 22. pleme, 23. krap, 24. latev, 25. staja, 26. tros, 27. komet, 29. bron, 30. petek, 32. kres, 33. Leda, 34. ivje, 36. Ela, 37. sad, 38. Sam, 40. pl., 41. ko, 42. M. A. (Medved Anton).

Delovni urad v Ljubljani
nudi ugodno nameščenje:
15 prevajalcem (tolmačem)
nemško-slovensko, nemško-italijansko;
večjemu številu
šoferjev
v starosti 20 do 30 let;
godbenikom
za les, pihala in fanfare.
Sprejmejo se
mladeniči v šoferško šolo
prednost imajo izučeni kovinarji.
Vsa pojasnila in prijave pri
Delovnem uradu - Ljubljana
Delavski dom, od pol 9 do 12.

ŽOGA SREČE

16

»Čim sem odšel iz vaše pisarne, se me je lotil pošten glad. Tisti dan sem užil samo malo kosilo, skorjo kruha in nekaj sira, kozarec piva — pa sem čutil, da bi celega osla pojedel. Zastavil sem svojo uro — zakaj v žepu nisem imel več kot malo drobiža — pa sem stopil v restavracijo od vašega urada niže doli po ulici. Šel sem na daljni konec restavracije samo zaradi tega, ker sem bil tako peklensko lačen, ter nisem želel, da bi me kdo videl goltati svojo jed. Toliko pa, da sem sedel, je k moji mizi prišel neki človek.«

»Kakšne vrste človek? Bi ga zopet spoznali?«

»Mislim, da bi ga,« je odvrnil Anton in s tem najprej odgovoril na zadnje vprašanje. »Bil je mrtvaško bled človek kakih štiridesetih let, kolikor sem mogel presoditi, bolj slabo oblečen... videti je bil kakor vsak drug človek, ki ne gleda dosti na zunanjost; vendar ni, zdaj se domislim, gledal naravnost vame.«

»On ni,« je zinil Beck. »To se pravi tisti človek, ki mislim, da je utegnil biti človek, o katerem menim, da je bil vaš tovariš pri kosilu, se imenuje Simon Decker, ki je eden najbolj sumljivih oseb v mestu — kar nekaj pove!« je odvetnik pristavil pomenljivo. Vendar nadaljujte, prosim!«

»Povečerjal sem reberca s krompirjem, močnato jed in sir, izpil vrček piva — pa sem vstal, da bi odšel, potem ko sem plačal natakarja. Oblačil sem si površnik, ko se je človek, ki je sedel meni nasproti, zaletel vame in me skoraj prekucnil. Opravičil se je, češ da mu je spodletelo in da ‚nesreča nikdar ne počiva' — in druge take besede, veste — in jaz sem seveda rekel, da je vse v redu. Kaj sem drugega mogel reči, ko je človeku po vsej priliki bilo žal in ni bil napadalen. Toda nekaj je bilo...«

»No, kaj?«

Beck se je sklonil na stolu naprej.

»V trenutku, ko se je zaletel vame ali takoj zatem — morebiti je bilo takoj zatem — sem začutil ostro, skelečo bolečino v desnici. Takrat nisem pripisoval temu mnogo važnosti, ker sem mislil, čeprav je bilo preklicano neumno misliti kaj takega — da mi je bolečino napravil človek s svojimi prsti, ko me je pograbil. Ampak sedaj nisem več tistih misli.«

V njegovem glasu je bilo nekaj, kar je vzbudilo Beckovo že itak pozorno zanimanje.

»Zakaj ne?« je rekel.

»Prvič zato, ker se je takoj potem ko sem začutil skelečo bolečino v roki, zgodilo, da sem se silno slabo počutil, drugič pa, ker sem pozneje, ko sem si zavihal rokave, opazil v koži vbod.«

»Stojte, počakajte malo!« je vzkliknil odvetnik razburjeno. »Tukaj v tej hiši imam prijatelja zdravnika. Samec je kakor jaz in preklicano prebrisan človek. Ni še dolgo v mestu — prišel je iz imenitne berlinske bolnišnice in pozna vse zvijače. Ali bi imeli kaj zoper to, če vam pregleda roko?«

»Nikakor ne. Jaz hočem priti tej stvari do dna.«

»Prav imate, oprostite mi za hip, dva...«

Beck se je v petih minutah vrnil v spremstvu nekega mladega človeka.

»Dr. Singer — gospod Hofer,« je predstavil Beck.

»Gospod Beck mi pravi, da vas obdaja neka skrivnost!« se je nasmejal mladi zdravnik, ko mu je segel v roko.

»Me ne, doktor,« je odvrnil Hofer in si slekel suknjič, »imam pa nekaj na roki, in veselilo me bo, ako bi stvar pogledali.«

Dr. Singer je samo za trenutek pogledal golo roko in nato povedal svoje mnenje.

»Podkožni vbod z iglo — ni dvoma!« je rekel odločno. »Kdaj se je to zgodilo?«

»Ob šestih trideset sinoči. Neki človek se je zadel obme, ko sem odhajal iz restavracije v bližini pisarne gospoda Becka. Skoraj obenem sem čutil, kakor bi bil pijan; nisem se mogel premagati. Opotekel sem se na ulico — kjer me je aretiral policijski stražnik, češ da sem pijan razgrajal.«

»Vrši se, kakor filmski scenarij,« je pripomnil mladi doktor. »Vseeno je čudna stvar, Beck,« je nadaljeval in se obrnil do odvetnika. »Slišal sem o trgovcih z belimi sužnji v velikih kontinentalnih mestih, ki vbrizgajo mamila v dekleta, ki bi jih radi dobili.«

Ko je odšel, se je odvetnik obrnil k Antonu. »Zanimal se bom za to stvar. Predvsem pa moramo nekaj doznati o vašem stricu Avgustu. Jutri bom brzojavil nekim ljudem v Avstraliji, ki jih poznam. Dalje je tukaj še tisti človek, Decker: dobil bom polnomočje, da ga aretirajo.«

»Pa Bruckova?«

»Sta veliki zverini,« je odgovoril Beck: »počakati morata, dokler nimava več dokazil. Toda nekega dne...« In veselo se je zahehetal, ko si je mencal roke.

XI. poglavje.

Čudna ponudba.

Ko se je Anton okoli desetih vrnil v svoje stanovanje, je našel Schmiedovo hišo silno razburjeno. V dnevni sobi stare dvojice je bil Anton predstavljen nekemu človeku, ki mu je bilo ime Papler. Čakal je bil nanj, da se vrne domov.

Staremu Benu se je glas tresel, ko je rekel: »Gospod Hofer, to je gospod Papler, starešina trenerjev nogometnega kluba ‚Stettinska Žoga'. Najboljši sodnik, kar jih je na svetu! Želi z vami osebno govoriti.«

Anton je potlačil iznenadenje in se obrnil k debeluhastemu gospodu z zarjavelimi železnimi naočniki.

»Pojdite v mojo sobo, gospod Papler, hočete? To se pravi, ako ni prekasno. Žal mi je, da ste morali tako dolgo čakati.«

»Je že vse v redu. Jaz sem vajen čakati.«

»Kadite?« je vprašal Anton in vrgel čez mizo svojo mošnjo s tobakom, ko sta bila odšla v njegovo sobo in je zaprl vrata za seboj.

»Hvala,« je odvrnil obiskovalec. »Vedno imam rad malo tobaka, kadar govorim o poslu.«

MALI OGLASI

Službe dobe

SLUŽKINJO in FANTA od 15—18 let starega, iščem. Hrana dobra, plača po dogovoru. - Gostilna »Pod gozdom« na Dolenjski cesti. b

POSTREŽNICO ali služkinjo, z znanjem nekaj kuhe, takoj sprejmem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5424. b

POMOČNIKA slikarskega, za stalno, takjo sprejmem. Ilone Malgaj, Gosposvetska cesta 16, pri »Levu«.

KUHARICO prvovrstno, mlajšo, išče boljša privatna hiša. Plača in hrana dobra. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5393.

SLUŽKINJO za vsa hišna dela, ki zna kuhati, sprejmem k eni osebi, najraje begunko, krščansko neomadeževane preteklosti, priduo in pošteno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5369.

SKROMNO DEKLE srednjih let, sprejme mala družina za lahka hišna dela. Nastop 1. julija 1944. Slomškova ulica 31. (b

KUHARICO vešče samostojnega dela, pridno in snažno, ki želi ostati dalj časa pri mirni dvočlanski rodbini, iščem. Pogoji po dogovoru. Predstavi naj se med 9 in 11 dopoldne. Ulica 3. maja 2/IV. (b

HLAPCA h goveji živini in za poljska dela, sprejme Vrtačnik Franc, Tržaška cesta 175. Ljubljana. (b

Gospod. POMOČNICO sprejmem. — Plača in hrana dobra. Mesarija Zaje, Poljanska c. 79.

SLUŽKINJA ki ima rada otroke in bi opravljala vsa hišna dela, se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5494.

POŠTENO DEKLE sprejme takoj dvočlanska starejša družina. A. Burkelje, Povšetova ul. 72/I. (b

POSTREŽNICO za dopoldanske ure, sprejmem. Vprašati od 1 do 3 popoldne. Ulica 3. maja 2/III. (b

Trgov. SOTRUDNICO agilno, sprejmemo za trgovino v Ljubljani. - Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, stroke in znanja jezikov je poslati na upravo Slovenca pod: »Agilna sotrudnica« št. 5533. b

POMOČNIKA in VAJENCA sprejmem takoj. Viktor Klešnik, sedlar, Poljanska cesta št. 49, Ljubljana. b

MLAJŠE DEKLE ki ima veselje do otrok in bi opravljala lahka hišna dela, takoj sprejmem k mali družini. Služba dobra. Naslov v upravi »Slov.« št. 5495. b

PISARNIŠKA MOČ začetnica, z znanjem vseh pisarn. del in nemškega jezika dobi takoj službo. - Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo potrebnih podatkov je poslati na upravo »Slov.« pod »Julij 1944/5532«. b

22 LETNO DEKLE želi zaposlitve pri dobri krščanski družini v pomoč gospodinji in za hišna dela. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna in poštena« št. 5534. a

Službe iščejo

GOSPODIČNA z znanjem nemščine, vešča vseh pisarniških del, strojepisja in trg. korespondence — išče primerne zaposlitve za takoj. Naslov v upravi »Slov.« št. 5441. a

DEKLE vajena vsega gospodinjstva in kuhe, želi službo k mirni družini. Naslov v upravi »Slov.« št. 5432. a

KUHARICA samostojna, čista, mirna, ki opravlja vsa hišna dela — išče službe. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5348.

GOSPODIČNA z enoletnim trgovskim tečajem išče zaposlitve. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5513.

POŠTEN DIJAK višje srednje šole išče primerne zaposlitve. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5528

Pridelki

KOSNJO TRAVNIKOV v pokositev s strojem, oddam na poti v Rakovo jelšo. Plačam po dogovoru. — Ivo Žan, mesarski mojster, Bohoričeva 11. (l

TRAVNIKE za pokosit, prodam. — Rudnik 15. (l

ZELJE SADIKE naprodaj. Sitar, Stožice št. 7. l

Vajenci

BRIV. VAJENCA sprejme takoj Pepit Viktor — Cankarjevo nabrežje 3. v

ČEVLJAR. VAJENCA in vajenko prešivalke sprejme Košček Jože, Vidovdanska c. 1. v

VAJENCA poštenega, za specerijsko trgovino, sprejmem takoj. Naslov v upravi »Slov.« št. 5417

Fotograf. VAJENCA ali vajenko sprejme Foto Grad, Ljubljana, Miklošičeva 20. v

VAJENCA za sobolikarsko in pleskarsko obrt, s takojšnjo začetno plačo, sprejme takoj ali ob zaključku šol. leta. — Ilone Malgaj, Gosposvetska cesta 16, pri »Levu«. (v

VAJENCA tesarskega, s plačo, sprejme Majerič, Ljubljana, Gnidovčeva 5.

VAJENCA sprejmem za mehanično delavnico. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vajenec« 5491. (v

Stanovanja oddajo

LEPO ENOSOBNO hišniško stanovanje zamenjam za enosobno kjerkoli, proti plačilu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prosto stanovanje« 5521.

Zasilno STANOVANJE v nedograjeni hiši v Šiški, oddam. Prednost imajo zidarji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5415. (č

Sobe iščejo

1 do 2 ELEGANTNO OPREMLJENI SOBI s souporabo kuhinje išče samostojen gospod v centrumu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Plačam do 1500 L mesečno«, 5520.

Gospod IŠČE SOBO najraje za Bežigradom, takoj. Po možnosti, da bi imel tudi zajtrk in večerjo v isti hiši. Plačam naprej. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »P/Zanesljiv« 5434.

KABINET opremljen, sončen, oddam mlajši, stalni osebi. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Na Ilirije« 5511. (s

V najem išča

IŠČEM LOKAL v centru mesta, obsegajoč prodajalno na prometni točki, po možnosti s skladiščem. Posredovalci dobro nagrajeni! - Vselitev po možnosti 1. julija. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Soliden trgovec«, 5483. (n

Kolesa

MOŠKO KOLO dobro ohranjeno zamenjam za ptav takega ženskega. Kastelic, Galjevica 11 a. oo

KOLESA moška, damska in dečja; rabljena ali nova; tricikljе in druga vozila, kupim ali prevzamem v komis. prodajo. H. Privšek, Lj., Kolodvorska 7. k

TRICIKELJ nosilnost 500 kg, prvovrstni material, skoraj nove gume, ugodno prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. l

ŽENSKO KOLO dobro ohranjeno, kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kolo« 5512. (k

2 rabljena TRICIKLJA v dobrem stanju, poceni naprodaj. Merkur — Puharjeva 6.

VEČ KOLES (damskih in moških) najboljše znamke, skoro v novem stanju, zelo ugodno naprodaj. Merkur, Puharjeva 6.

Pouk

KLAVIR in HARMONIKO poučuje strokovnjak po uspešni metodi dijake, odrasle in mladino od 6. leta dalje v počitniških tečajih. Naslov v oglas. odd. »Slovenca« št. 5437. u

NEMŠČINO in druge jezike poučujem posameznike (-ce) ali manjše skupine. - Istotam priprava za popravne izpite v vseh srednješolskih predmetih, posebno v matematiki. Vrhovčeva 12, visoko pritličje, levo (Tabor). (u

Kurivo

DRVA PREMOG IV. SCHUMI SOLENIK CESTA n Frančiškanska 10 Telefon 59-51

Prodamo

11 m pocinkanih CEVI premera 30 mm, prodam. Naslov v upravi »Slov.« št. 5453. l

DEBELIN redilni prašek za živino poveča apetit, pospeši prebavo ter obvaruje živino kožnih bolezni. Z uporabo DEBELINA se hrana pretvarja v mast, tako da se prašiči predvsem hitro omaste in so prej godni za zakol. Zavitek 10 lir. - Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana. (l

5 m FLANELE prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5400. l

KRILNO ČRPALKO in 8 m pocinkane cevi prodam. — Poizve se: Verovškova 22. l

OTROŠKI VOZIČEK globok, prodam. Vprašajte: Kavčič, Kavškova ulica 13. (l

MIRCES IN GOLAZEN uši, stenice, bolhe, ščurke, molje, miši, podgane, voluharje in bramorje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Židovska 1.

PISALNE STROJE raznih znamk, pisarniške, in 1 portabl pisalni stroj v kovčeku, primeren za potovanje, prodam. H. Privšek, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. l

OTROŠKI TRICIKELJ trpežen in dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« 5378.

LISTNE UŠI krvavo uš in ščitaste uši na vsakovrstnih rastlinah pokončujte! Inž. Prezelj, Wolfova 3.

KUHALNIK električni, na 2 grelni plošči, s 6 mesečno garancijo, nov, prodam. - H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7. l

PODGANE miši in voluharje priznano zanesljivo usmrti inž. Prezljeva »MIKROTAN« pasta. Za pripravo običajne količine je prinesti 5 dkg (lahko delno pokvarjene) masti. — Inž. Prezelj, Wolfova 3.

JEDILNI SERVIS porcelanski, za 6 oseb, prvi iz češkega porcelana, drugi original, angleški, prodam. H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7. l

NASTAVEK močno posrebren, primeren za kavarno, slaščičarno ali delikatesno trgovino, prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska št. 7. (l

STAMPILJE ETIKETE GRAVIRA SITAR & SVETEK LJUBLJANA FRANCISKANSKA 6

NOVI NASLOV: Frančiškanska 3 Telefon 45-13

NEKAJ KOMADOV svile za damske obleke, blago belo, črtasto za moške spodnje hlače, za blazine, pisano za srajce, prodam. — Kopitarjeva 1, pri Debeljak. (l

DVE TRIKOLICI nosilnost 800 kg, druga 1800 kg, pripravna tudi za pesek voziti in en tricikelj, zelo ugodno naprodaj. — Merkur, Puharjeva 6.

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema DROGERIJA KANC, Židovska ulica 1.

LIKALNIK električni, popolnoma nov, z vrvico, prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

GOLAZEN, škodljivce v hiši, skladiščih, vrtu in na polju pokončujte vselej le s strokovno sestavljenimi sredstvi in po predhodno prejetih strokovnih navodilih. Uspeh pri tovrstnem delu nikdar ne izostane! — Inž. Prezelj, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog). Wolfova ulica 3, uradne ure od 9 do 12. (l

LEDENE OMARE razne oblike in velikosti, na led, prodam po nizki ceni. - Hinko Privšek — Ljubljana, Kolodvorska 7. (l

2 KOSA BLAGA za moško obleko v sivi barvi, moške sandale št. 42, prodam. Rimska 2/III., vrata 20.

20 voz GRAMOZA brezplačno oddam. - Vprašati: Gerbičeva 5, Smerdu. (l

Več metrov FLANELE prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi »Slov.« št. 5537. l

PRODAM: 1 ogledalo 78×54 cm, 1 ogledalo 68×48 cm. Naslov v upravi Slovenca št. 5496. l

Organisation Todt

rabi za prevažanje materiala za nedoločen čas

tovorne avtomobile in več parov konj z vozovi

Ponudniki naj se javijo pri OT-OBL XIII, univerza — oddelek Nachschub.

Premod I. POGAČNIK LJUBLJANA Bohoričeva ulica št. 1 Telefon št. 20-59

Kupimo

RJUHE in KAPNE kupim. Plačam prav dobro. - Naslov pove uprava »Slov.« pod štev. 5444. k

DEŽNI PLAŠČ takoj kupim. Ponudbe je poslati na »Slov.« pod: »Dežni plašč« št. 5404. k

TRODELNO OMARO kupim. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 5445. k

ZA ŽENSKO OBLEKO kupim svetlo sivo ali drap volneno blago (po možnosti volnen crepe). Naslov v upr. »Slov.« št. 5357. k

PISALNE STROJE raznih znamk, rabljene in nove, pisarniške ali portabl, kupim ali prevzamem v komis. prodajo. - H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7.

OTROŠKE VOZIČKE globoke in športne - kupim ali prevzamem v komis. prodajo. H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7. k

RJUHE in KAPNE blazinske prevleke in drugo posteljnino, kupim in plačam dobro. H. Privšek, Ljubljana — Kolodvorska ulica 7. k

KUPIM železna vrtna vrata 94 cm široka, 180 do 2 m visoka. Novak Anton, Poljanska cesta št. 54.

BLAGAJNE ognjevarne, stoječe, ležeče in registrirne - kupim ali prevzamem v komis. prodajo. H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7. k

POZOR! Kupujem vreče in vse tekstilne odpadke, tudi oločam po najvišji ceni. — Grebenc Alojzij, Gallusovo nabrežje 34, Ljubljana. (k

JEDILNI PRIBOR rje prost, za 6 ali 12 oseb; jedilne servise vseh vrst; kuhinjske in decimalne tehtnice kupim ali prevzamem v komis. prodajo. H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7. k

STEKLENICE razne vrste, kupujemo. Plačamo dobro. Na vašo željo jih prevzamemo na domu. - B. Gustin, Vodnikov trg št. 2.

KOTEL ZA ŽGANJEKUHO in pekarske parne peči, kupim in plačam dobro. H. Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. k

KNJIŽNA ZBIRKA »SVET«

ZAPRAVLJIVČEK kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5487.

LEPO DARILO primerno za žensko osebo, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Darilo« 5526. (k

IZREDNO DOBRO PLAČAMO za Leico, Kontax ali Retino ter 100 ccm Sachsa. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5514. (k

NAJVIŠJO CENO plačamo za stara kolesa ter gume za kolesa. Merkur, Puharjeva 6.

Knjige

ZLATA KNJIGA mladeniča in moža je pravkar izšla. Strogo moralna, poučna, zanimiva. Primerna je za vsako darilo. Iščemo poštene in marljive prodajalce. Samozaložba - Rimska cesta 10, levo.

VSAKO antikvarično slovensko knjigo, revijo, časopise, posamezne odtise kot tudi stare listine kupuje in najnajboljše plačuje Knjigarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

KUPIM: Stritarja I. izdaja, 2. in 7. zvezek, dalje Cankarja od inkluzivno 6. zvezka dalje, izdaja Nove založbe 1925, vezava rjavo pol usnje. - Kavčič, Tavčarjeva 1-II. k

Denar

POSOJILO zneska 100.000 lir išče solden obrtnik s cvetočim obratom za dobo 6 mesecev. Hipotekarna varnost popolna. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobre obresti« št. 5458. d

O POSOJILIH na hiše, posestva in poročstva dobite informacije Ljubljana, Beethovnova 13, levo, pri JUGO-KREDIT. d

Vse denarne in trgovske posle izvršim hitro, točno in solidno. Priporoča se RUDOLF ZORE Ljubljana Gledališka ul. 12 Tel. 38-10.

ZARADI SELITVE ugodno prodam staro podjetje z velikim inventarjem. — Mesečni dobiček 60.000 lir, potreben kapital 300.000 lir. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Takoj odločen kupec« 5519.

Stroji

Poljedelske STROJE vseh vrst, rabljene in tudi pokvarjene, kupim ali prevzamem v komisijsko prodajo. — Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (k

Šiv. stroji

ŠIVALNI STROJ za domačo uporabo - kupim. V poštev pride stroj tudi z dolgim čolničkom, samo da je izpraven. Naslov pove uprava »Slov.« št. 5443

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv — kupim. Plačam prav dobro. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 5450. k

ŠIVALNI STROJ podstavek, kompleten, brez glave, kupi »Triumf«, Miklošičeva 12.

ŠIVALNE STROJE rabljene in nove, za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, kupim ali prevzamem v komisijsko prodajo. - Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv, z okroglim čolničkom, šiva naprej in nazaj, veze in krpa, se ugodno proda. — Nova trgovina, Dunajska cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

ŠIVALNI STROJ »Jax«, pripraven za gospodinjstvo, prodam za lir 2.500. Pred šolo 19, Julka.

Pohištvo

SPALNICO čisto in dobro ohranjeno, ter kuhinjsko opravo, kupim. Naslov pove uprava Slovenca pod štev. 5447. k

SPALNICO tudi starejšo, kupim. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 5448. k

POSAMEZNE OMARE za obleko in nizke omare za perilo - kupim. Plačam zelo dobro. Naslov pove upr. »Slov.« št. 5449. k

MIZE in STOKLE kupim. Plačam po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 5446. k

MODROCE patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni RUDOLF RADOVAN tapetnik LJUBLJANA Mestni trg štev. 13

POHIŠTVO po zmernih cenah, več pleskanih spalnic in kuhinjskih oprav ter posameznih omar, nudi mizarstvo »Savas«, Miklošičeva cesta. (š

SAMSKA SPALNICA belo emajlirana, gramofon kovčeg s ploščami in železna zložljiva postelja poceni naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5497. š

Čitajte knjige »Slovenčeve knjižnice« ki vam nudijo mnogo zanimivega.

Razno

KATERA BOLJŠA družina bi hotela prevzeti v popolno oskrbo 7 letno punčko. Najraje v bližini Vadnice. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobro plačilo« 5481.

PROŠNJE za potovanje, obnovo propustnic, nakup racioniranih predmetov ter vse informacije in druge vloge: Komercialna pisarna Lojze Zaje, Gledališka 7, poleg »Platzkommandanture«.

KOMISIJ. TRGOVINA Hinko Privšek, Kolodvorska 7, nasproti Mestnega kopališča, proda: Fordovo volano, gramofon v kovčku in omarici, 2 otroški postelji, masažni aparat, nivelir za geometre, več šivalnih strojev, 2 čajna servisa, več pisalnih strojev, sopran saksofon, več radioaparatov, jedilni pribor, diplomatski kovček, zobotehnični vrtalni stroj, lestenec, ogledalo - umetniški izdelek, nove frotirke, čevlje, damske in otroške št. 29, stekleni servis - garnitura 40 komadov, damske škornje, več žepnih ur, 5 m črne svile, kromatične harmonike, 120 basov, sivo blago za obleko, budilko, otroške harmonike, porcelanski jedilni servis, kadilno garnituro, nove električne likalnike, električne kuhalnike na 2 grelni plošči, posteljno pregrinjalo, tricikelj nosilnosti 500 kg tehtnico »Grasso«. — Brezobvezen ogled vsak dan od 8 do 12 in od 3 do 6. r

Poizvedbe

ZAMENJAN DEŽNIK Gospo, ki je v franč. cerkvi pomotoma zamenjala slab dežnik za boljšega in pustila svoj naslov v zakristiji, prosim, da ga ponovno pusti tam, ker ga je cerkovnik zgubil.

PLETENE ROKAVICE so bile najdene v vlaku Grosuplje—Ljubljana. Lastnik jih dobi v finančni direkciji, soba št. 20.

ZGUBILA SEM v nedeljo, 18. junija, usnjeno črno levo rokavico na Celovški cesti od Gasilnega doma do vhoda v Krekovo gospod. šolo na Celovški cesti. Pošten najditelj je naprošen, da jo odda v upravi »Slov.« proti zmerni nagradi.

Glasba

KLAVIR, HARMONIKO v dobrem stanju, od 60 do 120 basov, kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod: »Dober material« št. 5433. k

KLAVIRJE z angl. in drugo mehaniko, pianina, harmonike vseh vrst, kupim ali prevzamem v komis. prodajo. - H. Privšek, Ljublj., Kolodvorska 7. k

OPOZORILO! Da bo oddih na vrtu ali v naravi še bolj prijeten, si pomagamo z lepo godbo. — Nove plošče z modernimi šlagerji in gramofoni pa izposoja proti mali odškodnini trvdka »EVEREST« v Prešernovi ulici 44. (g

LASTNIKI GLASOVIRJEV! Poslužujte se telefonske številke 39-23, ki pokliče specialno tvrdko za uglaševanje ter popravila glasovirjev in harmonijev Jurásek, Zrinjskega cesta 7/II, Ljubljana

PIANINO z angleško kovinasto mehaniko, črno politiran, najboljše ohranjen, sijajen zvok, prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (l

GRAMOFON »Columbia«, prodam. Kajfež, urar, Miklošičeva 14. (l

Živali

PRASIČKE za rejo prodam. Kregar Alojzij, Štepanjska cesta 5. j

PRASIČA težkega 30 kg, prodam. Petričeva 8, Moste. j

KOZO dobro mlekarico, kupim takoj. Naslov v upravi Slovenca pod štev. 5419. j

KONJA do 2 let starega kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5531.

Radio

RADIO-APARATE raznih znamk kupim ali prevzamem v komisijsko prodajo. H. Privšek - Ljubljana, Kolodvorska 7. k

COLUMBIA radio aparat, 6 cevni, v omarici, salon. format, in več drugih, prodam. - H. Privšek, Lj., Kolodvorska 7. l

6-2 RADIO skoraj nov, »Siera«, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5529. (l

Plinske in vodovodne zapore ob letalskih napadih

Dosedanji predpisi so zahtevali, da je treba ob alarmu zapreti vse glavne plinske in vodovodne zaporne napravе. Toda po izkušnjah v bombardiranih krajih se je ta predpis glede zapiranja glavnega vodovodnega zapirača spremenil tako, da ostane **voda odprta** tudi med alarmom in napadom, ker se bo rabila za gašenje. Nasprotno je pa treba ob znaku za alarm **plin takoj zapreti.** To mora storiti hišni starešina ali njegov pooblaščenec. Preden je po končanem alarmu glavni plinski zapirač spet odprt, pa mora o tem obvestiti vse stranke, da se preprečijo nesreče s plinom kot n. pr. zastrupljenja, eksplozije, požari. V interesu prebivalstva samega priporočamo, naj se ravna po tem predpisu, ker bi ob letalskem napadu drugače lahko nastale velike nesreče, ki bi še povečale katastrofo bombardiranja.

Pozor pred sestreljenimi letali

V zadnjih mesecih so povzročila sestreljena bombniška letala na jugovzhodu nemške države več težkih nesreč, ki so zahtevale marsikdaj tudi življenja civilnega prebivalstva. Ljudje, največ radovedneži, so kljub tolikokrat izrečenim prepovedim hodili v bližino razbitih ostankov na tla padlih letal in brskali po ruševinah. Največkrat so hoteli radovedneži odnesti brezpomembne spominke, pri čemer jih je doletela nesreča. Ponovno opozarjamo, da so med razbitinami sestreljenih bombnikov še marsikdaj bombe, ki še niso eksplodirale, dalje tudi vedno dokaj municije. Znano je, da so bombniki opremljeni s posebnimi vžigalniki, ki začnejo dejstvovati šele tedaj, kadar se letalo raztrešči na tleh samo zato, da bi z zakasnelim vžigom municije napravili še novo škodo. Dalje naj se zaveda vsakdo, da so sestreljena letala državna last. Kdor bo v želji, da bi se obogatil, segel po posameznih razbitinah, bo tudi hudo kaznovan zaradi tatvine.

Še medveda bi obrila krema Rapida brez mila

BRIVNA KREMA RAPIDA Brez mila, brez pene PROIZVODI VAN KATT

Knjigoveškega vajenca

ki je dovršil 4 razrede srednje šole in ima veselje do obrta, sprejmemo. - Vprašati v upravi »Slovenca« št. 5500.

TEL. KINO »MATICA« 22-41

Največji šlager sezone! Zgodba o nastanku »šramel-kvarteta«, poln najsiljajnejših popevk in humorja.

»Šramel«

Hans Moser, Paul Hörbiger, Marte Harell, Hans Holt.

Predstave danes ob 10.30, 15, 17 in 19!

TEL. KINO »UNION« 22-21

Zabavna veseloigra komičnih zapletljajev in romantičnih pustolovščin

»Kaj se je dogodilo nocoj?«

Lili Murati, Karl L. Diehl, Irene v. Meyendorf, H. Brausewetter, Theo Lingen, Lucie Englisch.

Predstave ob 10.30, 15, 17 in 19.

TEL. KINO »SLOGA« 27-30

Veliko dramatično delo po Ernst Zahn-ovi noveli »Der Schatten«

»Violanta«

Večna lepota gorskih krajev tvori čudovit okvir pretresljivega dejanja ljubezni, krivde in pokore.

Annelies Reinhold, Richard Häusler, Hans Schlenk.

Predstave ob 15, 17 in 19.

KINO »KODELJEVO«

Tel. 41-44

Film prekrasne vsebine o požrtvovalni in iznajdljivi materini ljubezni do otrok in do izgubljenega moža

»Moji štirje fantje«

Käthe Haack, Pauls Harding, Heinz Lausch. Film, ki ga velja videti!

Predstave v nedeljo ob 15, 17 in 19; ob delavnikih ob 19!

ZAHVALA

Vsem, ki ste izkazali čast, spoštovanje in ljubezen našemu srčno ljubljenemu možu in očetu

OSKARJU SZILLICHU

viš. svet. drž. žel. v pokoju

izrekamo iskreno zahvalo. — Posebno se zahvaljujemo stanovskim tovarišem s pom. dir. g. Hojsom, vsem prijateljem in znancem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in obsuli njegov grob s cvetjem. Zahvaljujemo se najtopleje tudi vsem, ki ste nam lajšali gorje v težkih urah ločitve.

Sv. maša zadušnica bo darovana v ponedeljek, 26. junija, ob 8, v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, 25. junija 1944.

Družina Szillich.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljeni brat, stric in svak, gospod

ŠIRCELJ JOŽE

uslužbenec drž. železnice

Pogreb bo v nedeljo, dne 25. junija 1944, ob 3 popoldne z Žal, kapele sv. Petra, k Sv. Križu.

Ljubljana, 23. junija 1944.

Žalujoči: Bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

V neizmerni žalosti sporočamo, da je dne 24. junija dotrpel naš nadvse ljubljeni oče, brat, stric in svak, gospod

dr. Bratina Zvonko

sreski načelnik

Nepozabnega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v ponedeljek, 26. junija 1944, ob 3 popoldne z Žal, kapelice sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Gorica, Križevci, Murska Sobota, Cankova, dne 24. junija 1944.

Globoko žalujoči: Zvonimir, sin; s. Veronika; bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Občinska hranilnica na Vrhniki sporoča žalostno vest, da je dne 23. junija 1944 umrl njen soustanovitelj in ravnatelj, gospod

Josip Verbič

ravnatelj v pokoju

Za zavod nadvse zaslužnemu pokojniku bomo ohranili trajen spomin.

Vrhnika, dne 23. junija 1944.

Občinska hranilnica na Vrhniki

Für »Ljudska tiskarna« — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič — Herausgeber, Izdajatelj: Inž. Jože Sodja — Schriftleiter, urednik: Janko Hafner.